

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2023

การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกันอาชญากรรมในชั้นที่ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา

กรัณฑ์วาริชฐ์ สมจันทร์
คณะรัฐศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

 Part of the [Criminology Commons](#), and the [Social Justice Commons](#)

Recommended Citation

สมจันทร์, กรัณฑ์วาริชฐ์, "การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกันอาชญากรรมในชั้นที่อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา" (2023). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 10717.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/10717>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่
อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2566

PARTICIPATION OF TERRITORIAL DEFENSE VOLUNTEERS IN THE PREVENTION
OF CRIME IN THE AREA OF SU-NGAI KOLOK DISTRICT NARATHIWAT PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Criminology and Criminal Justice

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกัน
โดย	อาชญากรรมในพื้นที่ อำเภอสู่โขงโกลก จังหวัดนครราชสีมา
สาขาวิชา	นายกรัณฑ์วาริชษฐ์ สมจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ศิริประกอบ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมนทิพย์ จิตสว่าง)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.เสกสัน เกรือคำ)	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

กัณฑ์วาริชฐ์ สมจันทร์ : การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก จังหวัดนราธิวาส. (PARTICIPATION OF TERRITORIAL DEFENSE VOLUNTEERS IN THE PREVENTION OF CRIME IN THE AREA OF SU-NGAI KOLOK DISTRICT NARATHIWAT PROVINCE) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก จังหวัดนราธิวาส” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ในอำเภอสู่โขง โลก จังหวัดนราธิวาส ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก และเพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก ในการป้องกันอาชญากรรม การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครรักษาดินแดน ในอำเภอสู่โขง โลก จังหวัดนราธิวาส จำนวน 202 ราย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์จำนวน 8 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย สามารถแสดงรายละเอียด ดังนี้ 1) บทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดน อ.สู่โขง โลก จ.นราธิวาส ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเฝ้าระวังภัยคุกคามด้านความมั่นคง 2) บทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดน อ.สู่โขง โลก จ.นราธิวาส ด้านการบริการ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทในงานจิตอาสาพระราชทานและงานอื่น ๆ ที่เป็นการให้บริการสาธารณะ 3) ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัคร ด้านการจัดการภายในองค์กร พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ 4) ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัคร ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การขาดความร่วมมือในการทำงานจากภายนอกองค์กร 5) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สามารถสรุปข้อมูลในภาพรวมได้ว่า ในประเด็นบทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย อาสาสมัครมีการปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวังภัย โดยเน้นเรื่องผู้ก่อความไม่สงบเป็นสำคัญ ส่วนบทบาทในด้านการบริการ จะเน้นไปที่การอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานของอาสาสมัคร จากการสัมภาษณ์ พบว่า มี 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย, ปัญหาด้านสวัสดิการของอาสาสมัคร, ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์, ปัญหาด้านการขาดความร่วมมือในการทำงานภายนอกองค์กร และปัญหาด้านความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ

สำหรับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดน จะต้องมีความสอดคล้องกับลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ ซึ่งมีแนวทางดังนี้ 1) ควรจัดตั้งโครงการฝึกอบรมอาสาสมัครรักษาดินแดน 2) การปรับแก้ข้อบังคับและกำหนดบทบาทอาสาสมัครรักษาดินแดนให้ชัดเจนและง่ายต่อผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น และ 3) ต้องมีการสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่เพิ่มขึ้น

สาขาวิชา อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม

ปีการศึกษา 2566

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6580005824 : MAJOR CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE

KEYWORD: Volunteer Defense, crime prevention, local security agencies

Karunvarit Somchan : PARTICIPATION OF TERRITORIAL DEFENSE VOLUNTEERS IN THE PREVENTION OF CRIME IN THE AREA OF SU-NGAI KOLOK DISTRICT NARATHIWAT PROVINCE. Advisor: Assoc. Prof. UNISA LERDTOMORNSAKUL, Ph.D.

The research on " Participation of Territorial Defense Volunteers in the Prevention of Crime in the Area of Su-ngai Kolok District, Narathiwat Province" aimed to study the role of territorial defense volunteers in performing their duties in the Su-ngai Kolok district, identify the problems and obstacles in volunteers' participation when collaborating with local security agencies for crime prevention, and to propose guidelines for increasing the effectiveness of territorial defense volunteers in their engagement with local security forces for crime prevention in the area of Su-ngai Kolok district. This study utilized a mixed methods research approach, encompassing both quantitative and qualitative research methods. The research sample consisted of 202 territorial defense volunteers from Su-ngai Kolok district, Narathiwat province, and included 8 key informants who participated in structured interviews. The research employed questionnaires and structured interviews as data collection tools. The statistics used in the preliminary data analysis were descriptive statistics, frequency, including percentage, mean, and standard deviation.

The research findings can be detailed as follows: 1) Regarding the role of territorial defense volunteers in maintaining peace and order in Su-ngai Kolok district, Narathiwat province, the highest average value was the role of monitoring security threats in the responsible area. 2) In terms of the roles in providing services, the highest average value identified as their involvement in royal volunteer work and other public service activities. 3) For concerning internal organizational challenges faced by volunteers, the research highlighted a lack of budget and insufficient materials and equipment as the primary issues. 4) For external environmental challenges faced by volunteers included a lack of cooperation from external parties in their work. 5) Qualitative analysis of territorial defense volunteer's role in maintaining peace and order revealed that volunteers primarily focus on monitoring potential security threats, especially those related to insurgency. While their service role involves supporting military and police officers in the area. Regarding challenges encountered in their work, the interviews identified five main issues: problems with law enforcement, concerns about volunteer welfare, budget and materials shortages, difficulties in obtaining external cooperation, and safety issues. These results align with the quantitative research findings.

For guidelines to increase the efficiency of territorial defense volunteers' participation, it is crucial to address the specific problems prevalent within the area. The recommended guidelines are as follows: 1) Establish a comprehensive training program for territorial defense volunteers. 2) Revise and clarify the regulations and roles of territorial defense volunteers to facilitate their operations. 3) Ensure adequate funding and support for acquiring necessary materials and equipment to improve their effectiveness.

Field of Study: Criminology and Criminal Justice

Academic Year: 2023

Student's Signature

Advisor's Signature

CHULALONGKORN UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในครั้งนี้ เกิดขึ้นจากความตั้งใจที่อยากจะเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน อำเภอสู่โขง โกลก จังหวัดนราธิวาส ให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ทั้งคำแนะนำตลอดกระบวนการทำวิจัย รวมถึงความใส่ใจและติดตามของอาจารย์ที่ช่วยผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถเขียนงานวิจัยชิ้นนี้จนจบ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุมนทิพย์ จิตสว่าง ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.เสกสัน เกรือคำ สำหรับความรู้และประสบการณ์ของท่านที่ช่วยส่งเสริมให้งานวิจัยชิ้นนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 8 ท่าน รวมถึงผู้ร่วมตอบแบบสอบถามทั้ง 202 ท่านที่ให้เกียรติในการร่วมถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และข้อคิดเห็นที่มีค่าเป็นอย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้
ท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณผู้ให้การสนับสนุนที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ทุก ๆ ท่าน

กรัณฑ์วาริษฐ์ สมจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย	4
1.4 นิยามศัพท์ในการศึกษา.....	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (community relation).....	6
2.1.1 แนวคิดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (police community relations)	9
2.1.2 การเพิ่มประสิทธิภาพงานตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์	11
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	13
2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม	13
2.2.2 ระดับของการมีส่วนร่วม	14
2.2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	19
2.3 ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม	20
2.3.1 ประเภทของอาชญากรรม.....	21

2.3.2 ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (crime triangle theory)	23
2.3.3 ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (crime control through environmental design).....	26
2.4 ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (routine activity).....	27
2.5 ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (social bonding theory)	28
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับกองอาสารักษาดินแดน.....	29
2.6.1 บทบาทของกองอาสารักษาดินแดน	31
2.6.2 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน	33
2.6.3 กองอาสารักษาดินแดนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้.....	36
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	39
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	40
3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	46
3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	46
3.4.3 การแปลผลข้อมูล	47
3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	47
3.6 จริยธรรมในการวิจัย.....	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	49

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นด้านบทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ. สุโขทัย จ. นครราชสีมา	52
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นด้านปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ. สุโขทัย จ. นครราชสีมา	61
4.3.1 ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย	64
4.3.2 ปัญหาด้านสวัสดิการต่าง ๆ ของ อาสาสมัครรักษาดินแดน	65
4.3.3 ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์.....	65
4.3.4 ปัญหาด้านการขาดความร่วมมือในการทำงานภายนอกองค์กร	66
4.3.5 ปัญหาด้านความปลอดภัยในการทำงาน.....	67
4.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย ในการป้องกันอาชญากรรม	68
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
5.1 สรุปผลการวิจัย	70
5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	70
5.1.2 ความคิดเห็นด้านบทบาทและปัญหาของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ. นครราชสีมา	71
5.1.3 ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	73
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	75
5.3 ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	88
ภาคผนวก ข พระราชบัญญัติ กองอาสาสมัครรักษาดินแดน พ.ศ. ๒๕๔๗	94
ประวัติผู้เขียน	103

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่าง	49
ตารางที่ 2 แสดงอายุของกลุ่มตัวอย่าง	50
ตารางที่ 3 แสดงรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง	50
ตารางที่ 4 แสดงประสบการณ์ทำงานของกลุ่มตัวอย่าง	50
ตารางที่ 5 แสดงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	51
ตารางที่ 6 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	51
ตารางที่ 7 แสดงศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง	51
ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกเป็นรายชื่อ..	52
ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกเป็นรายชื่อ (ต่อ).....	53
ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกเป็นรายชื่อ (ต่อ).....	54
ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ในด้านการบริการ จำแนกเป็นรายชื่อ.....	58
ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ ในด้านปัญหาด้านการจัดการภายในองค์กร จำแนกเป็นรายชื่อ.....	61
ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ ในด้านปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร จำแนกเป็นรายชื่อ.....	62

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วย จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส นั้น เป็นพื้นที่ที่สวยงาม อุดมสมบูรณ์ และมีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น อย่างไรก็ตาม ทุกวันนี้สถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กลับมีความรุนแรงและความไม่สงบเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่มีความละเอียดอ่อนและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย นับว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากเงื่อนไขที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน 3 ระดับ (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2559) คือ 1) เงื่อนไขระดับบุคคล เกิดจากอุดมการณ์ที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มบุคคลกับรัฐ การสร้างเงื่อนไขของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน การเข้าไปแทรกแซงบางอย่าง รวมถึงการใช้ความรุนแรงซึ่งมาจากความแค้นและความเกลียดชัง 2) เงื่อนไขระดับโครงสร้าง เกิดจากประชาชนบางส่วนยังเกิดความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร การถูกเลือกปฏิบัติ รวมถึงการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองที่ตนไม่ได้มีอำนาจเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าในด้านกรปกครองและการบริหารราชการจะมีการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นแล้วก็ตาม และ 3) เงื่อนไขระดับวัฒนธรรม โดยชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่บางคนมีมุมมองว่าเจ้าหน้าที่รัฐยังขาดความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของตน และมีการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ อาจกล่าวได้ว่าเงื่อนไขทั้ง 3 ระดับนี้ มักถูกใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับความรุนแรง ทั้งยังเป็นเหตุผลที่ทำให้คนในพื้นที่บางส่วนยอมรับ หรือเห็นด้วยกับฝ่ายที่ใช้ความรุนแรง

สำหรับจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นจังหวัดในสามชายแดนภาคใต้ เป็นจังหวัดที่มีเศรษฐกิจขนาดเล็ก อาจสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ที่ไม่สงบในพื้นที่ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงก่อให้เกิดปัญหาสังคมและความยากจน เพราะฉะนั้นวาระการพัฒนาจึงยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาและยกระดับภาคเกษตรสู่เศรษฐกิจชีวภาพ ตลอดจนการพัฒนาเป็นเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ (อารี วิบูลย์พงศ์ และคณะ, 2560: 229-230) ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจของ อำเภอสู่โขงไกลก จังหวัดนราธิวาส เป็น “ศูนย์กลางการค้าชายแดนระหว่างประเทศ” จัดตั้ง Free Trade Zone ก่อสร้างสะพานโลก แห่งที่ 2 ซึ่งได้ศึกษาความเหมาะสม การเป็นศูนย์

กระจายสินค้า คลังสินค้า โรงงาน ศูนย์นิทรรศการ ฯลฯ เป็นต้น ขณะนี้อยู่ระหว่างการขับเคลื่อนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งโครงการคลังสินค้าเพื่อการส่งออก ที่ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ การเชื่อมต่อเส้นทางรถไฟจากอำเภอสุโขทัยไปเชื่อมกับประเทศมาเลเซีย การพัฒนาด่านศุลกากร 3 ด่าน คือ ด่านสุโขทัย ด่านตากใบ และด่านบูเก๊ะตา เพื่อให้เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวของการค้าชายแดน ประกอบกับนโยบายรัฐบาล ได้มีโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ประกอบไปด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ เพื่อพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดชายแดนใต้ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเฉพาะด้วยการกระตุ้นให้การจากการลงทุนจากภาคเอกชน อันจะก่อให้เกิดสร้างงาน สร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีอำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส เป็นอำเภอนำร่องเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศ

อำเภอสุโขทัย เป็นเมืองชายแดนที่มีประชากรหลากหลายวัฒนธรรม มีอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่นในด้านวัฒนธรรม ตลอดจนมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐาน ด้วยการประกอบกันของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ร่วมกับนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ฝั่งตะวันออกของประเทศไทยมาเลเซีย จึงส่งผลให้อำเภอสุโขทัย มีโอกาสที่จะพัฒนาเป็นเมืองชายแดนสองฝั่งแม่น้ำโขงที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และการค้าในอนาคต

การที่รัฐบาลมีแผนสำหรับยกระดับอำเภอสุโขทัย ให้เป็นเมืองสำคัญทางการค้าระหว่างประเทศ (International Border Trade City) นั้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งให้เป็นศูนย์กลางกีฬาและนันทนาการ ศูนย์ประชุม ศูนย์กระจายสินค้าแห่งใหม่ โดยเน้นการพัฒนาอย่างสมดุลในทุกด้าน เพื่อดึงดูดผู้คน เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนในพื้นที่ ล้วนเป็นการสร้างความเจริญให้แก่พื้นที่ผ่านรูปแบบการลงทุนเขตการค้าพิเศษ ทั้งขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ควบคู่ไปกับการคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายของคนในพื้นที่ ซึ่งมีการอาศัยและอยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนาน (เรวดี แก้วมณี, 2562) โดยหากโครงการพัฒนาการเมืองต้นแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศในส่วนของอำเภอสุโขทัยแล้วเสร็จ สิ่งที่จะตามมา คือ ปัญหาเรื่องบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ และการแสวงหาการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่ ปัญหาอาชกรรมต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันเจ้าหน้าที่รัฐบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ต่อวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ จึงได้มีความ

พยายามที่จะทบทวนถึงประเด็นปัญหา ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ตามโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

จากสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้น อาจส่งผลให้มีความยากลำบากต่อการดำเนินการตามแผนพัฒนาตามยุทธศาสตร์ที่ได้วางแผนเอาไว้ จึงได้มีความพยายามที่จะทบทวนถึงประเด็นปัญหา ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยหนึ่งในแนวทาง ได้แก่ การที่มีสมาชิกอาสาสมัครรักษาดินแดนเป็นกองกำลังประจำถิ่น (local force) ซึ่งเป็นประชาชนธรรมดาที่อาสาเข้ามาทำหน้าที่รักษาดินแดนในถิ่นนั้น ๆ มีบทบาทหน้าที่เป็นกองกำลังติดอาวุธกึ่งทหาร กึ่งประชาชน (นพดล เหล่าพญา และคณะ, 2562) ทั้งนี้ ด้วยลักษณะที่มีความเฉพาะของพื้นที่ จากสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในเดือนมกราคม พ.ศ. 2547 และยืดเยื้อมาจนถึงปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องขอความร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกองอาสาสมัครรักษาดินแดนในการทำงานร่วมกับกองกำลังหลัก 3 เหล่าทัพในการรับมือกับภัยรูปแบบต่าง ๆ

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความราบรื่นในการดำเนินงานตามภารกิจที่สำคัญนี้ จึงมีความจำเป็นที่กองอาสาสมัครรักษาดินแดนควรได้รับความใส่ใจเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์สำหรับเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้นในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับอำเภอสุโขทัย ซึ่งจะส่งผลต่อภาพรวมของเศรษฐกิจของอำเภอ รวมถึงส่งเสริมให้อาสาสมัครรักษาดินแดนในพื้นที่มีชีวิตการทำงานที่ดีเป็นสำคัญ

จากประเด็นปัญหาและข้อพิจารณาในข้างต้น จะเห็นได้ว่าอำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส มีความสำคัญในพัฒนาโครงการสามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ซึ่งจะต้องอาศัยบุคลากรที่เข้าใจอัตลักษณ์ของพื้นที่ รวมทั้งสามารถเป็นตัวเชื่อมระหว่างภาครัฐ และภาคประชาชน เพื่อแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่มาอย่างยาวนาน ดังนั้นกองอาสาสมัครรักษาดินแดนจึงมีความสำคัญในฐานะกองกำลังประจำถิ่น ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและเป็นคนพื้นที่ ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือ สนับสนุนการทำงานระหว่างพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร

และหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ ในการปฏิบัติตามภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล และ กระทรวงมหาดไทย งานวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครในการปฏิบัติหน้าที่กับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก จังหวัดนครราชสีมา ในการป้องกัน อาชญากรรม ซึ่งเป็นพื้นที่อ่อนไหวต่อความมั่นคงของประเทศไทย เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนทำให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ในอำเภอสู่โขง โลก จังหวัดนครราชสีมา
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก ในการป้องกันอาชญากรรม

1.3 ขอบเขตการวิจัย

- 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา: ศึกษา วิเคราะห์ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบทบาท ปัญหา และอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วม และป้องกันอาชญากรรมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่
- 2) ขอบเขตด้านพื้นที่: ศึกษาในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา เฉพาะอำเภอสู่โขง โลก
- 3) ขอบเขตด้านกลุ่มประชากร: ประชากรที่ใช้สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจากฐานข้อมูลแสดงให้เห็นว่ามีจำนวนทั้งหมด 387 คน โดยจะสุ่มเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 คน และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง 8 คน

1.4 นิยามศัพท์ในการศึกษา

- 1) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่ม บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล
- 2) อาสาสมัครรักษาดินแดน หมายถึง ราษฎรที่มีคุณสมบัติ และลักษณะตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัดส่วนกลาง กองร้อยบังคับการและบริการที่ 1 สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- 3) การป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การใช้มาตรการและวิธีการต่าง ๆ ที่จะ ไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้น เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการช่วยสอดส่องหรือแนวโน้มที่จะกระทำแล้วแจ้งให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงเข้าดำเนินการตามกฎหมาย
- 4) หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ หมายถึง หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ชายแดนจังหวัดนราธิวาส เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร อำเภอ จังหัด เป็นต้น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อาสาสมัครในพื้นที่อำเภอสู่ไหงโกลก จังหวัดนราธิวาส
- 2) ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันของอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสู่ไหงโกลก จังหวัดนราธิวาส
- 3) ทำให้ปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครและหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมป้องกันอาชญากรรม ร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่: กรณีศึกษาอาสาสมัครในพื้นที่อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ได้ทำการศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (community relation)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.3 ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม

2.4 ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (routine active theory)

2.5 ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (social bonding theory)

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับอาสาสมัคร

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (community relation)

แนวคิดชุมชนสัมพันธ์ (community relation) หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ชุมชน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ของประชาชนภายในชุมชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ในละแวกใกล้เคียง โดยที่ตำรวจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันตนเองและชุมชนจากปัญหาอาชญากรรม หรือภัยอันตรายต่าง ๆ (ภรานิตย์ จันทรัมย์, 2559) เพื่อให้ประชาชนสามารถป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของตน ตลอดจนการระงับภัยอันตรายต่าง ๆ ภายในชุมชน อาจกล่าวได้ว่า เดิมทีการเฝ้าระวังและป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ อาจจะเป็นหน้าที่ของตำรวจเป็นหลัก แต่แนวคิด

ชุมชนสัมพันธ์เสนอให้ประชาชนและชุมชนได้ก้าวเข้ามามีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมมากขึ้น โดยให้มีการปรับบทบาทใหม่สำหรับตำรวจท้องที่ทั้งหมดตามแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ กล่าวคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนภายในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในปฏิบัติการป้องกันอาชญากรรมมากขึ้น และตำรวจจะมีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2551) ซึ่งการได้รับความช่วยเหลือจากประชาชนในพื้นที่ รวมถึงกลุ่มหรือองค์กรอื่น ๆ นั้น จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าประสงค์หลักขององค์กรตำรวจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (พงศพัฒน์ ฉายาพันธุ์, 2553: 9-10)

กล่าวได้ว่าใจความสำคัญของแนวคิดชุมชนสัมพันธ์ คือ การป้องกันอาชญากรรมโดยใช้วิธีการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมละแวกชุมชน ในลักษณะของการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนภายในชุมชน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนภายในกลุ่มชุมชน เพื่อช่วยกันป้องกันชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ทั้งของตนและบุคคลอื่น ให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ทั้งนี้ กระบวนการในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้มาซึ่งความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนสามารถดำเนินการได้ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2543) ดังนี้

1) การประชาสัมพันธ์ (public relation) หมายถึง ภาพลักษณ์ของตำรวจที่ต้องการแสดง โดยสามารถกระทำการสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ นโยบาย และระเบียบวิธีดำเนินงานของตำรวจ ซึ่งตามหลักแนวคิดชุมชนสัมพันธ์นั้น การประชาสัมพันธ์จะเกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ รวมถึงการพบปะประชาชน และสร้างความมั่นใจต่อประชาชนถึงการรักษากฎหมายอย่างเที่ยงธรรมและเสมอภาค อาจมีการดำเนินการตามนี้ จัดทำเอกสารเผยแพร่กิจการตำรวจและคู่มือในการรับบริการแจกจ่ายแก่ประชาชน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค, จัดทำแถลงข่าวผลการปฏิบัติงานของตำรวจแก่สื่อมวลชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นประจำตามห้วงระยะเวลาและกรณีที่เหมาะสม, จัดนิทรรศการในโอกาสวันสำคัญของชาติและในโอกาสวันสำคัญของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตลอดจนเผยแพร่ข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือข่ายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

2) ด้านการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่ การฝึกอบรมหรือจัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่าง ตำรวจกับกลุ่มเป้าหมายอันสำคัญ คือ กลุ่มเด็ก เยาวชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มชุมชนที่อยู่อาศัย ตลอดจน ประชาชนทั่วไปในลำดับความเร่งด่วนแรก คือ ชุมชนแออัด สถาบันการศึกษา ชุมชนอยู่อาศัยในเขต เมือง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านั้นสามารถพึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง และสามารถรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน รววมถึงเข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจทั้งทางตรงและโดยอ้อมในการป้องกัน อาชญากรรม

3) ด้านการสนับสนุนกิจการตำรวจ ได้แก่

- จัดตั้งองค์กร หรือปรับการจัดเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เพื่อให้ มีฝ่ายอำนวยการและฝ่ายปฏิบัติการ รับผิดชอบงานนี้ขึ้นในทุกระดับ ตั้งแต่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติลงไปจนถึงระดับสถานีตำรวจภูธร สถานีตำรวจนครบาล หรือหน่วยงานที่เทียบเท่าและพิจารณาให้มีการจัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการประจำ เฉพาะในแต่ละหน่วยปฏิบัติการ ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง
- จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้ เพียงพอต่อความจำเป็น
- พัฒนาคูณภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้มีความรู้ความ เข้าใจในการปฏิบัติงานด้านนี้อย่างลึกซึ้ง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน การพัฒนา เจ้าหน้าที่ให้เป็นผู้มีคุณธรรม มีความเสียสละ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ด้วยจิตสำนึก ได้มากเท่าใด ก็ยิ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้การปฏิบัติงานด้านชุมชนและ มวลชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการได้มาก ขึ้นเท่านั้น
- ให้ความรู้ด้วยการฝึกอบรมแก่กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับปัญหาด้านอาชญากรรม หรือ อุบัติภัยที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนการรู้จักวิธีการช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้นหรือการ เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหา
- ปลุกฝังอุดมการณ์แก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย เพื่อให้รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและ หนทางที่จะได้มาซึ่งสิทธิหน้าที่ตามครรลองแห่งการปกครองในระบอบ

ประชาธิปไตย อีกทั้งเน้นให้กลุ่มบุคคลเป้าหมายมีศรัทธายึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความสำนึกและเข้ามามีส่วนร่วม

- จัดตั้งหรือสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรประชาชนที่ไม่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลและชักนำให้องค์กรเหล่านั้นดำเนินกิจกรรมที่เกื้อกูลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ทั้งในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการรักษาความมั่นคงของชาติ
- ร่วมมือและสนับสนุนหน่วยราชการและภาคเอกชนตามระบบพเนิกกำลังเพื่อดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพแก่ประชาชน
- แสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน ทั้งในด้านเงินทุนและวัสดุอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

4) ด้านการประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจ ได้แก่ การประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติดให้โทษ อุบัติภัยและปัญหาอื่น ๆ ในชุมชน โดยที่เป้าหมายสุดท้ายของงานชุมชนสัมพันธ์คือการที่ประชาชนเห็นชอบกับระบบ ประสานงานและดำเนินการประสานที่ดี ซึ่งแต่ละฝ่ายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และตำรวจจึงต้องเข้ามา มีส่วนร่วมในการพิจารณาและจัดระบบประสานความร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.1 แนวคิดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (police community relations)

พาร์ค (Park, 1925 อ้างถึงใน สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์, 2532: 12-13) ได้พัฒนาแนวคิดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (police community relations) ขึ้นมาจากทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ทฤษฎีนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของอาชญากร ซึ่งจากผลทางสถิติและการศึกษาต่าง ๆ พบว่า อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ถาวรตามลักษณะพื้นที่ ดังนั้นบริเวณใดที่ขาดระเบียบในสังคม หรือเกิดมลภาวะแตกแยกของกลไกทางสังคมที่มีหน้าที่ค้ำจุนความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในสังคมจะสามารถก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ง่าย จากแนวความคิดนี้เองต่อมาจึงได้เกิดแนวความคิดที่เรียกว่า “หมู่บ้านในเมือง” (urban village) โดยเฮอ์เบิร์ต แกนส์ (Hebert Gans) มีแนวคิดหลัก คือ การป้องกันอาชญากรรม ด้วยการสร้างการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมให้เกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชน อย่างไรก็ตาม การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการจัดสภาพ

พื้นที่ในชุมชนให้เอื้ออำนวยต่อการพบปะสังสรรค์ รวมทั้งจัดให้มีสถานที่สำหรับสมาชิกในชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งทั้งหมดนี้ จะส่งผลให้ชุมชนเกิดความสมัครสมานกลมเกลียว และความร่วมมือ ร่วมใจกันของคนในชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม ทั้งนี้ แนวคิดทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมโดยทั่วไป คือ มีจุดเน้นที่การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่เป็สมาชิกและอาศัยอยู่ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันภัยอาชญากรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะร่างกาย ทรัพย์สินของตนเอง ตลอดจนการปกป้องบุคคลอื่น โดยที่ตำรวจจะมีหน้าที่เป็นผู้วางแผน ให้คำปรึกษา และแนะนำชุมชนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม

Jeffrey Ian Ross (2012) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ว่า เมื่อมีความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับชุมชนที่ดี ตำรวจจะมีความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับความกังวลของประชาชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม และประชาชนก็มีแนวโน้มที่จะให้ความร่วมมือกับตำรวจมากขึ้น เช่นรายงานอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับตำรวจ ให้คำแนะนำและข่าวกรองต่อตำรวจ ยินดีเป็นพยานในเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น ในทางกลับกัน หากตำรวจและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน จะส่งผลให้ตำรวจขาดความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหา เป้าหมาย และความต้องการของประชาชนในชุมชน ในแง่นี้จึงอาจกล่าวได้ว่าตำรวจและชุมชนสัมพันธ์มีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ เช่นประเด็นความร่วมมือ เชื่อชาติ ความกลัวต่อตำรวจ ความรุนแรง และการทุจริต เป็นต้น

สรุปได้ว่าหลักการสำคัญของแนวคิดชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรม คือ การจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้าน ในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างงานบุคคล ให้ง่ายต่อการควบคุม สังเกตตรวจตรา รวมทั้งมุ่งสนับสนุน ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของตนและผู้อื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ทั้งนี้ ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชนด้วย ตามแนวทฤษฎีนี้ตำรวจมีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม งานชุมชนสัมพันธ์ต้องทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม โดยเริ่มตั้งแต่ตำรวจต้องปรับบทบาทในการสร้างความศรัทธา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นให้เกิดความรักนับถือมีเจตคติที่ดีต่อตำรวจอันจะนำไปสู่ความเข้าใจและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือต่อไป โดยวิธีการต่าง ๆ ในการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วน

ร่วม ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นเป้าหมายสูงสุดที่ทำให้ชุมชนหรือสังคมมีความสุขปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.1.2 การเพิ่มประสิทธิภาพงานตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์

ก่อนที่ตำรวจจะวางนโยบายในเรื่องใด จำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ ในขณะเดียวกันก็ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ทั้งในการเสนอแนะ วิชาการวิจารณ์ ร่วมลงมือ ดำเนินการ และติดตามตรวจสอบประเมินผล การทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดในลักษณะนี้ จึงเป็นการทำงานเพื่อประชาชนที่ไม่ใช่เป็นเรื่องการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเพียงอย่างเดียว แต่ทั้งหมดได้มุ่งไปยังจุดสุดท้ายของการพัฒนา คือ การสร้างความผาสุกให้กับชุมชนและประชาชนอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวจะเกิดได้จากความมุ่งมั่นที่จะเข้าไปดูแลและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ต้นเหตุ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยใช้งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นเครื่องมือในการดำเนินการในทุกพื้นที่ เพื่อให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

แม้ว่าภาพรวมของงานตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ในช่วงที่ผ่านมาจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ และได้รับการยอมรับจากประชาชนโดยทั่วไป แต่ก็ไม่ได้หมายความว่างานตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์จะสำเร็จเหมือนกันในทุกพื้นที่ โดยยังมีอีกหลายพื้นที่และหลายชุมชนที่การปฏิบัติงานชุมชนมวลชนสัมพันธ์ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ในอนาคตผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการทำงานในด้านนี้ใหม่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งวิธีคิด แนวทางปฏิบัติ และวิธีการทำงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามยุคสมัยทันกับความเปลี่ยนแปลงและเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในทุก ๆ ด้าน โดยสิ่งแรกที่จะต้องดำเนินการ คือ การพัฒนาและฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานอย่างเข้มข้น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่จะต้องส่งไปปฏิบัติงานใกล้ชิดกับประชาชนในทุกชุมชนได้เรียนรู้มีความเข้าใจ และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานในด้านนี้ ทั้งในเรื่องของแนวคิดและวิธีการ โดยเฉพาะตำรวจสายตรวจที่จะต้องได้รับการฝึกอบรม เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานที่จะสามารถนำหลักการของงานตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ไปทำงานในพื้นที่ ร่วมกับประชาชนได้อย่างกลมกลืนและใกล้ชิด จนสามารถที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การทำงานด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนต้องใช้ความอดทน เวลา และต้องฟังเสียงของประชาชนรอบด้าน ในอดีตที่ผ่านมา ผู้ที่เป็นตำรวจอาจมีความเข้าใจว่าประชาชนมีเพียงความทุกข์ร้อนและห่วงใยแต่เรื่องของอาชญากรรมเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วยังมีสิ่งอื่นอีกมากมายที่ประชาชนยังเป็นห่วง และเกิดความทุกข์ร้อนอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะเรื่องของคุณภาพชีวิต ปัญหาสังคม ปัญหายาเสพติด การประทุพติตน์ไม่เหมาะสมของคนบางกลุ่ม หรือแม้กระทั่งปัญหาผู้ลักลอบหนีเข้าเมือง แรงงาน ข้ามชาติ และปัญหาของคนจรจัดที่มีอยู่ทั่วไป ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็นสัญญาณเริ่มต้นของปัญหาอาชญากรรมที่อาจจะมีผลพวงเกิดขึ้นตามมาอีกมากมาย และในหลากหลายรูปแบบ การเพิ่มประสิทธิภาพงานตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ในอนาคตจึงต้องคิดนอกกรอบและออกนอกระบบ โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในทุกชุมชนได้มีโอกาสนำเสนอปัญหา ความต้องการ และร่วมกันกำหนดวิธีการ หรือแนวทางที่จะเข้าไปดูแล และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง ซึ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง ยาวนานนับตั้งแต่เกิดจะเป็นผู้ที่รู้เรื่องราว ความเป็นไปต่าง ๆ ในชุมชนได้ดี และมากกว่าตำรวจที่โยกย้ายกันไปมา

ความร่วมมือที่ดีจากประชาชนจะช่วยให้การปฏิบัติงานของตำรวจได้รับการยอมรับ ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน โดยนอกจากตำรวจจะต้องรายงานผลการ ปฏิบัติงานของตนให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบแล้ว ยังจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานให้กับประชาชนในแต่ละชุมชนได้รับทราบในทุก ๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม การลดความหวาดกลัวและความหวาดระแวงต่อภัยอาชญากรรม รวมทั้งปัญหาคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน การดำเนินการเช่นว่านี้ถือเป็นการทำงานที่ยึดเอาความทุกข์ร้อนของประชาชนมาเป็นความทุกข์ร้อนของตนเอง และยึดเอาความต้องการของประชาชนมาเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานการเสริมสร้างงานชุมชนมวลชนสัมพันธ์ ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสำคัญ ที่จะสามารถสร้างการยอมรับ รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของตำรวจได้ (พงศพัศ พงษ์เจริญ, 2552: 73-83)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

สำหรับแนวคิดและความหมายของการมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการ รวมถึงหลายแหล่งข้อมูล ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

“การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะ เป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล” (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553)

“การมีส่วนร่วมในชุมชนคือการที่ประชาชนใช้สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบในการเข้าไป ร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชน รวมไปถึงสำรวจ ตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากร ท้องถิ่น และเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ ๆ ให้กับชุมชน” (ถวิลวดี บุรีกุล, 2548)

“การที่ประชาชนเกิดความรู้สึกและความต้องการเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความเป็นอิสระ มีอำนาจในการตัดสินใจ มีกิจกรรมร่วมกัน สามารถจัดการแก้ไขปัญหา และพัฒนาได้ด้วยตนเอง รวมถึงสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสามารถขยายเครือข่ายในเขตพื้นที่ต่าง ๆ” (รจนา น้อยปลุก, 2557)

“การมีส่วนร่วมของประชาชน (public participation) หมายถึง การที่ประชาชนมีสิทธิและโอกาสในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและบริหารจัดการสาธารณะ เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วม” (อรทัย ก๊กผล, 2552)

ทั้งนี้ อรทัย ก๊กผล (2552) ได้กล่าวถึงหลักการของการมีส่วนร่วมว่ามีรูปแบบเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว หากแต่จะต้องเป็นการเข้าร่วมตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ ดังนี้

1) เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเอง และถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชนที่อาศัยอยู่

2) ร่วมกันคิดถึงสาเหตุปัญหาของชุมชน และจะสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร รวมถึงควรแก้ปัญหาใดเป็นลำดับแรก-หลัง

3) ร่วมกันวางแผนดำเนินงานว่าจะจัดกิจกรรมหรือโครงการใด มีการแบ่งงานกันอย่างไรงบประมาณเท่าใด รวมถึงสามารถหางบประมาณได้จากที่ใด

4) ร่วมดำเนินงาน ประชาชนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความรู้ความสามารถของตน

5) ร่วมกันติดตามประเมินผล ตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกันประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรค และร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานหรือภารกิจสามารถสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

6) ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะต้องได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของเงินหรือวัตถุมีค่าเสมอไป แต่อาจเป็นความสุขสบายใจ ความพอใจในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2.2.2 ระดับของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นสามารถเกิดขึ้นและครอบคลุมในหลายระดับ ตั้งแต่การรับฟังจนกระทั่งการเป็นส่วนหนึ่งที่ร่วมลงมือทำ ดังนั้น เพื่อก่อให้เกิดความชัดเจน และสามารถพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีการศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม โดย Arnstein (1969: 216-224) เสนอว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน มี 8 ระดับ ดังนี้

1) ระดับความถูกจัดการได้ (manipulation): กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการตรวจสอบ ฯลฯ เปรียบเสมือน “ตรายาง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับบารสร้างหรือแสวงหาการสนับสนุน แทนที่จะเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ลำดับขั้นต่ำสุดของขั้นบันไดแห่งการมีส่วนร่วมนี้ แสดงถึงการบิดเบือนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชน ให้กลายเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือนโยบายของผู้มีอำนาจ

2) ระดับการบำบัดรักษา (therapy): การทดลองพฤติกรรมกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา สนับสนุนแนวคิดที่ว่า ความไร้อำนาจเป็นสาเหตุของความเจ็บป่วยทางจิต และการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเข้มข้น ไม่ได้เป็นสาเหตุของความเจ็บป่วยทางจิตแต่อย่างใด ในทางกลับกัน การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กลับมีแนวโน้มที่จะช่วยลดความไร้อำนาจ และส่งผลดีต่อสุขภาพจิตของพวกเขา

3) ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (informing): การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ และทางเลือกนโยบายต่าง ๆ แก่ประชาชนถือเป็นครั้งแรกของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม จุดเด่นของการมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การไหลข้อมูลทางเดียว (one way flow information) และไม่ได้มีช่องทางสำหรับการตอบสนองความต้องการ หรือการให้อำนาจแก่ประชาชนในการต่อรองแต่อย่างใด ดังนั้นข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนมักได้รับอยู่ ณ ขั้นตอนท้ายสุดของการวางแผนแล้ว ประชาชนแทบไม่มีโอกาสในการเปลี่ยนแปลงกิจกรรม และโครงการที่ถูกออกแบบมา เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารดังกล่าว ได้แก่ สื่อสารมวลชน เอกสารสรุปแผนงาน / โครงการ โปสเตอร์ และการให้ข้อมูลตามการร้องขอต่าง ๆ

4) ระดับการปรึกษาหารือ (consultation): การชักชวนให้ประชาชนออกมาแสดงความคิดเห็น เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมชุมชน การทำประชาพิจารณ์ ฯลฯ กิจกรรมดังกล่าวเป็นวิธีการ พยายามดึงดูดประชาชนให้มาเข้าร่วม และปริมาณการมีส่วนร่วม ยังสามารถวัดผลออกเป็นเชิงปริมาณได้ เช่น จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมการประชุม จำนวนเอกสารที่แจกออกไป จำนวนแบบสอบถามที่ประชาชน ตอบ ฯลฯ

5) ระดับการปลอบใจ (placation): ประชาชนเริ่มที่จะมีอิทธิพล แต่ยังคงอยู่ภายใต้สภาวะของการทำให้ประชาชนตระหนักถึงความชอบธรรมของภาครัฐ กล่าวคือ ประชาชน สามารถให้คำปรึกษา หรือเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนได้อย่างไม่มีขอบเขต แต่การตัดสินใจในขั้นสุดท้ายยังเป็นดุลยพินิจของผู้มีอำนาจที่สามารถนำเอาคำปรึกษาหรือคำแนะนำของประชาชนมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้โอกาสที่ประชาชนจะได้รับการปลอบใจขึ้นอยู่กับ 1) คุณภาพความช่วยเหลือทางเทคนิค ระหว่างที่ประชาชนจัดลำดับนโยบาย (policy prioritization) และ 2) ระดับ

การรวมตัวกันของกลุ่มประชาชนเพื่อกดดันให้ผู้มีอำนาจรับฟังและตัดสินใจ ตามการจัดลำดับความสำคัญของนโยบายที่พวกเขาได้เสนอให้ไป

6) ระดับความร่วมมือ (partnership): อำนาจถูกจัดสรรผ่านการต่อรองระหว่างประชาชนกับผู้มีอำนาจ ทั้งสองฝ่ายมีความรับผิดชอบในการวางแผน และตัดสินใจร่วมกันภายใต้รูปแบบของคณะกรรมการนโยบายร่วม (joint policy boards) คณะกรรมการวางแผน รวมทั้งคณะกรรมการแก้ไขความขัดแย้งต่าง ๆ

7) ระดับอำนาจการเป็นตัวแทน (delegated power): ประชาชนสามารถมีบทบาทในการตัดสินใจวางแผนและดำเนินการตามแผนงานต่าง ๆ ได้ประกันถึงการรับผิดชอบต่อสังคม (accountability) โดยภาครัฐซึ่งจะป้องกันมิให้เกิดการตัดสินใจในนโยบายของรัฐแตกต่างไปจากความคิดเห็นร่วมกันของประชาชน และภาครัฐที่เกิดจากการต่อรองกับประชาชนระหว่างกัน การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถที่จะตอบสนองปัญหาหรือความต้องการของประชาชน ไม่ต้องรอให้ถึงกระบวนการตรวจสอบหรือติดตามผลนโยบายแต่อย่างใด

8) ระดับการควบคุมโดยประชาชน (citizen control): ประชาชนได้รับการประกันว่านโยบายและการบริหารแผนงานหรือโครงการใด ๆ ก็ตามที่ตนมีส่วนร่วมนั้นจะเป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการอย่างแท้จริง รวมทั้งยังสามารถต่อรองข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และไม่มีใครสามารถมาเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดเหล่านั้นได้

นอกจากนี้ ยังมีตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมที่นำเสนอโดยสมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (International Association of Public Participation) แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ขั้น ซึ่งแสดงให้เห็นดังแผนภาพต่อไปนี้

เพิ่มระดับหรือการมีส่วนร่วมของประชาชน

ขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร Inform	ขั้นรับฟังความ คิดเห็น Consult	ขั้นเข้ามามีบทบาท Involve	ขั้นสร้างความร่วมมือ Collaborate	ขั้นเสริมอำนาจ Empower
เป้าหมาย				
เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางเลือกและทางแก้ไข	เพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางเลือกและแนวทางแก้ไข	เพื่อร่วมทำงานกับประชาชนเพื่อสร้างความมั่นใจกับประชาชนว่าความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะได้รับพิจารณา	เป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือกและแนวทางแก้ไข	เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ
สัญญาต่อประชาชน				
เราจะทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร	เราจะให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน รับฟังความคิดเห็น รวมทั้งตระหนักถึงข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนในการตัดสินใจ	เราจะทำงานกับประชาชน เพื่อให้ความคิดเห็นและข้อมูลจากประชาชนสะท้อนทางเลือก	เราจะร่วมทำงานกับประชาชนเพื่อได้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นใหม่ รวมทั้งนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะได้	เราจะปฏิบัติสิ่งที่ประชาชนตัดสินใจ
ตัวอย่างเทคนิคที่ใช้เพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน				
<ul style="list-style-type: none"> ● การประชาสัมพันธ์ ● จัดทำรายงานผลงานประจำปี ● จดหมายข่าว 	<ul style="list-style-type: none"> ● การลงพื้นที่ชุมชนของเทศบาล ● การประเมินผลการดำเนินการ 	ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์เทศบาลโดยตัวแทนของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● คณะกรรมการร่วมมือเอกชน-ท้องถิ่นด้านภาษี ● คณะกรรมการพัฒนา 	<ul style="list-style-type: none"> ● การแก้ไขความขัดแย้งโดยประชาคม ● สภาเมือง

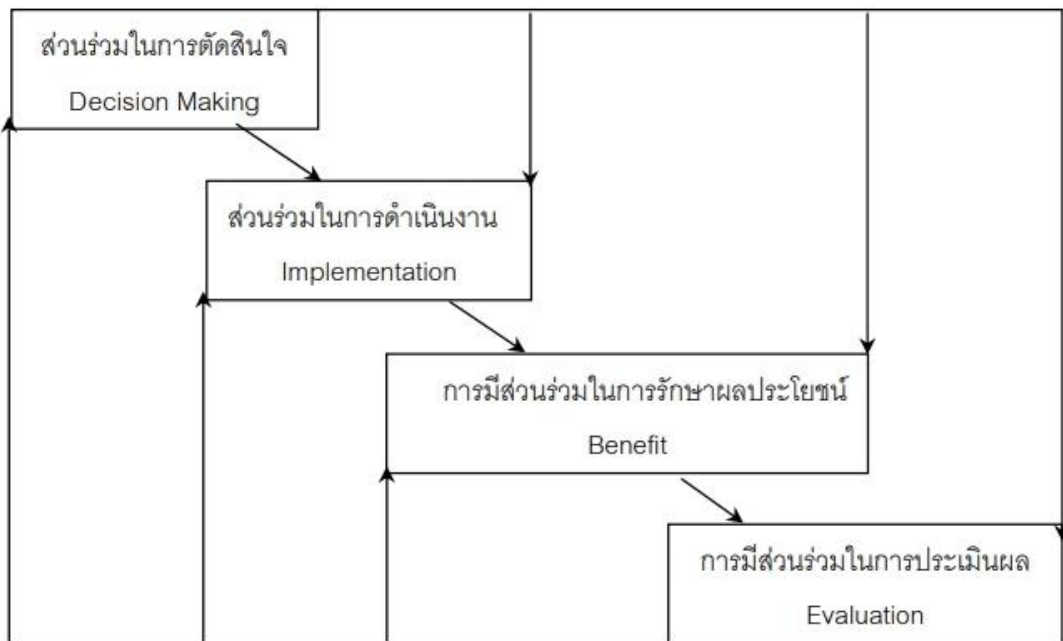
ที่มา: อรทัย ก๊กผล, 2552 อ้างถึงใน อุบลวรรณ แก้วพรม, 2556

ตัวแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนใน 5 ระดับนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของแต่ละระดับ ทั้งในส่วนของเป้าหมาย สัญญาต่อประชาชน ตลอดจนเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีการใช้ภาษาที่เป็นทางบวก เช่น การมีส่วนร่วมขั้นสูงสุดใช้คำว่า "ขั้นการเสริมอำนาจ ไม่ใช่การควบคุมโดยประชาชน เป็นต้น (อรัทัย ก๊กผล, 2552)

นอกจากนี้ Cohen และ Uphoff (ถวิลวดี บุรีกุล, 2551 อ้างอิงใน อุบลวรรณ แก้วพรม, 2556) ยังได้จำแนกการมีส่วนร่วม ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making)
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (implementation)
- 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (benefit)
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation)

เพื่อความเข้าใจระดับขั้นตอนการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงมีการนำเสนอวงจรการมีส่วนร่วม ดังนี้

ที่มา: ถวิลวดี บุรีกุล, 2551 อ้างอิงใน อุบลวรรณ แก้วพรม, 2556

2.2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

Roger (1978 อ้างถึงใน สมบัติ นามบุรี, 2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลการตัดสินใจของบุคคลในการเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยช่องทางการสื่อสาร เป็นวิธีการที่ผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารใน 2 ลักษณะ โดยที่ช่องทางแรก ได้แก่ ช่องทางการสื่อสารมวลชน (mass media channel) เป็นวิธีการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และหนังสือประเภทอื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งมีความสำคัญในการเพิ่มความรู้ กระจายข่าวสาร สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้ สำหรับช่องทางที่ 2 ได้แก่ ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (interpersonal channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ

2) ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว (personal characteristic) ประกอบด้วยอายุ สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ ขนาดที่ดิน ความสามารถ ระดับการศึกษา และรูปแบบของการใช้ชีวิต

นอกจากนี้ Creighton (2005) ยังได้เสนอว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบไปด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่

- 1) ความใกล้ชิดปัญหา
- 2) ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ
- 3) การเข้าถึงประโยชน์ใช้สอยหรือบริการ
- 4) ประเด็นทางด้านสังคม/สิ่งแวดล้อม
- 5) ค่านิยม
- 6) อำนาจที่ได้รับการมอบหมายตามกฎหมาย

อย่างไรก็ดี การที่บุคคลทั่วไปจะเข้ามามีส่วนร่วมหรือบทบาทในกิจกรรมใด ๆ ปัจจัยที่เป็นส่วนสำคัญคือ การให้ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชนทั่วไปอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมาถึงผลลัพธ์ ข้อดี ข้อเสีย ของการที่บุคคลหนึ่งจะเข้ามามีส่วนร่วม หรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ

2.3 ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม

สำหรับคำว่า “การป้องกันอาชญากรรม” ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้ดังนี้

“การป้องกันอาชญากรรมเป็นการกระทำของเอกชนหรือองค์กรของทางราชการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะลดความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของผู้ที่ได้รับขนานนามว่าเป็นอาชญากรตามข้อกำหนดของรัฐ ดังนั้นการป้องกันอาชญากรรมให้มีแนวโน้มหรือความเสี่ยงของการเกิดอาชญากรรมที่ลดลงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาชน หรือหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องปฏิบัติตามแนวทางหรือนโยบายที่วางไว้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ประชาชนเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งโดยพื้นฐานประชาชนก็ต้องรู้และเข้าใจถึงวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเบื้องต้นที่สามารถปฏิบัติได้เองด้วย” (อรรถพร ชูบำรุง และอุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2555: 252)

“แนวทางการป้องกันอาชญากรรม ประกอบด้วย กลยุทธ์และมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงจากอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลเสียต่อบุคคล สังคม รวมถึงความกลัวต่ออาชญากรรม โดยกลยุทธ์ดังกล่าวจะต้องมีการเตรียมการดี เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรมด้วยการแทรกแซงผ่านปัจจัยต่าง ๆ” (UNODC, 2010: 9)

“การป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวข้องกับการศึกษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางสังคมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดอาชญากรรม เพื่อป้องกัน ควบคุม ขจัด และลดปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบเดิม ๆ” (Song-Chia Hsu et al., 2022)

นอกจากนี้ สุดสงวน สุธีสร (2547: 95-96) ยังได้กล่าวถึงหลักการปฏิบัติเพื่อเป็นการสกัดกั้นมิให้มีการกระทำผิดใด ๆ เกิดขึ้นด้วย 3 แนวทางทาง ได้แก่ 1) หลักการด้านความเสี่ยงต่อการถูกลงโทษ (punitive threat of punishment) เป็นการป้องกันการกระทำผิด โดยให้บุคคลยับยั้ง

ซึ่งใจว่าหากได้กระทำความผิดในขณะนั้นหรือโอกาสนั้นแล้ว อาจถูกจับกุมและลงโทษได้ กล่าวคือ ต้องมีการจัดกำลังตำรวจ สายตรวจในการตระเวนป้องกันอาชญากรรม การจัดสภาพพื้นที่สาธารณะ ให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม รวมถึงการป้องกันที่อยู่อาศัยโดยตัวเจ้าของบ้านเอง 2) หลักการในการ แก้ไขตัวบุคคลและสภาพแวดล้อมในชุมชน (corrective) เป็นการมุ่งเข้าไปที่ตัวบุคคลเพื่ออบรมฝึกฝน ชี้นำ และปลูกฝังแนวคิดของการเป็นพลเมืองที่ดีให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ เช่น การจัดโครงการเยาวชน สัมพันธ์ โครงการอบรม การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแก่เด็กและเยาวชน การจัดสิ่งแวดล้อมของ ชุมชนให้เหมาะสม และปลอดภัยจากอาชญากรรม เช่น ปรับปรุงแหล่งแออัดของชุมชน จัดไฟส่องสว่างในที่เปลี่ยวให้เหมาะสมกับการมองเห็น และการจัดเวรยาม เป็นต้น และ 3) หลักการด้าน เครื่องมือป้องกันและจัดตัวอาคารสถานที่ (mechanical) คือการนำเครื่องมืออุปกรณ์มาช่วยในการ ป้องกัน เพื่อให้การกระทำผิดเกิดได้ยากขึ้น เช่น การติดสัญญาณเตือนภัยป้องกันขโมย การติดตั้ง กล้องวงจรปิด การติดเหล็กตัดประตูหน้าต่าง เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่าการป้องกันอาชญากรรม หมายถึง กระบวนการในการพยายามลดปริมาณ อาชญากรรม โดยให้ผลเสียที่มาจากกระทำที่ขัดต่อกฎหมายเกิดขึ้นน้อยที่สุด อาจเกี่ยวข้องกับ มาตรการเพิ่มปริมาณการรักษาความปลอดภัยในสถานที่บางแห่ง การปรับสภาพแวดล้อม รวมถึงการ ให้ความรู้ วิธีการป้องกันตนเองเมื่อตกอยู่ในอันตรายแก่ประชาชน ซึ่งทฤษฎีในการป้องกัน อาชญากรรมนั้นมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับกรอบแนวทางที่ต้องการนำมาใช้เป็นมุมมองเพื่อป้องกัน ปัญหาอาชญากรรม และสอดคล้องกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น

2.3.1 ประเภทของอาชญากรรม

อาชญากรรมสามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภท (กองวิชาการ สำนักงานผู้บังคับบัญชาทหารอากาศ ดอนเมือง, 2563) ตามรูปแบบและลักษณะ ดังนี้

- 1) อาชญากรรมพื้นฐาน (traditional street crimes) หมายถึง อาชญากรรมพื้นฐานเกิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษยชาติและเป็นอาชญากรรมที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในทุกสังคม ไม่มีสังคมใดไม่มีอาชญากรรมขั้นพื้นฐาน คนทั่วไปต้องการความต้องการในระดับพื้นฐานต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของผู้อื่น เช่น การลักทรัพย์ และการวิ่งราวทรัพย์ เป็นต้น

- 2) อาชญากรรมต่อมาตรฐานทางศีลธรรม (crimes against the moral order) หมายถึง การกระทำบางอย่างที่ถูกระบุว่าเป็นการกระทำผิด การแสดงพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งเป็นบรรทัดฐานของ สังคม จึงเป็นอาชญากรรมต่อมาตรฐานทางศีลธรรมอันดีงามของสังคมอาชญากรรมชนิดนี้ เช่น การเล่นกาพนัน การเสพยาเสพติด การทำแท้ง การค้าประเวณี ฯลฯ ซึ่งเป็นการทำที่สั่นคลอนมาตรฐานทางศีลธรรม ทั้งนี้ เนื่องจากกระทำพฤติกรรมนี้แม้จะมีผู้คนกระทำผิดเป็นจำนวนมาก แต่มีได้ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่น ซึ่งฝ่ายที่ออกกฎหมายอ้างว่ารัฐมีสิทธิที่จะคุ้มครองรักษาศีลธรรมอันดีงามของประชาชนแห่งรัฐ พฤติกรรมดังกล่าวจึงผิดกฎหมาย
- 3) อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (white collar crime) หมายถึง อาชญากรรมที่ก่อเหตุโดยบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่ว่าจะภาครัฐหรือภาคเอกชนและใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานนั้นโดยมิชอบเพื่อแสวงหา ผลประโยชน์ส่วนตัว
- 4) อาชญากรรมโดยความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่าย (corporate crime) หมายถึง อาชญากรรมที่รู้จักกันในนามของการกระทำโดยหุ้นส่วนบริษัทหรืออาชญากรรมโดยความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่าย อันได้แก่การกระทำที่ผิดกฎหมายในรูปของการ โฆษณาสินค้า การว่าจ้างแรงงานที่ไม่เป็นธรรม การบิดเบือนการจัดสวัสดิการเพื่อการ ป้องกันอุบัติเหตุ การควบคุมมลพิษ การตกลงราคากลาง การจัดการเรื่องหุ้น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร ปลอมเครื่องหมายการค้า ทั้งสินค้าประเภทอาหาร ยารักษาโรค และเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ
- 5) อาชญากรรมการเมือง (organized crime) หมายถึง การกระทำผิดกฎหมายใด ๆ ก็ ตามที่เจตนาให้เกิดผลแห่งการกระทำต่อระบบการเมือง อาชญากรรมประเภทนี้เน้นว่า ต้องใช้คำว่า “การกระทำผิดกฎหมาย (illegal)” เป็นสำคัญ ตามนิยามนี้ความพยายาม ใด ๆ ที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองการปกครองนั้นเป็นฝ่ายผิด การกระทำผิด ประเภทนี้ ได้แก่ การกบฏ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร การบ่อน ทำลายเพื่อ ล้มล้างรัฐบาล การก่อการร้ายโดยมุ่งหวังผลทางการเมือง
- 6) อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ หมายถึง การใช้คอมพิวเตอร์ในการกระทำผิดรูปแบบทาง อินเทอร์เน็ตโดยการข่มขู่ แบล็คเมล์ การแฮคเกอร์ การปลอมแปลงทางธุรกรรม การ ขโมยข้อมูล โฆษณาชวนเชื่อ การหมิ่นประมาทใส่ร้ายผ่านสื่อ การโฆษณาผลิตภัณฑ์เกิน

คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ การหลอกโอนเงิน แชร่ลูกโซ่การพนันออนไลน์ การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในเด็ก การกู้เงิน การให้สินเชื่อกู้ยืม ชลอดจนการโพสวีดีโอขณะมีเพศสัมพันธ์แลกกับเงินเป็นรายได้

2.3.2 ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (crime triangle theory)

แนวคิดหลักของทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (crime triangle theory) เป็นการอธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมที่ประกอบไปด้วยด้านต่าง ๆ จำนวนทั้งหมด 3 ด้าน หรือสามเหลี่ยม 3 ด้าน โดย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2556) ได้อธิบายแนวคิดไว้ ดังนี้

ด้านที่ 1 ผู้กระทำความผิด/ คนร้าย (offender) หมายถึง บุคคลที่มีความต้องการจะก่อเหตุหรือลงมือกระทำความผิด ซึ่งตำรวจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องพยายามลดหรือควบคุมจำนวนผู้กระทำความผิดในพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยมุ่งเน้นใช้ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (law enforcement theory) ผ่านมาตรการต่าง ๆ เช่น

- การเฝ้าระวังบุคคลพื้นที่ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่ เพื่อไม่ให้กลับมาก่อเหตุซ้ำ
- การกำหนดมาตรการควบคุมแหล่งอบายมุขหรือสถานบริการที่จะเป็นแหล่งเพาะอาชญากรรม เพื่อลดโอกาสและแรงจูงใจในการก่อเหตุ
- การระดมกวาดล้างอาชญากรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเกรงกลัวต่ออาชญากร
- การจับกุมผู้กระทำความผิดตามหมายจับ เพื่อนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
- การสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับแหล่งซ่องสุมของผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย เพื่อเตรียมพร้อมในการจับกุม
- มาตรการตีวงสุรา เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- การปิดล้อมตรวจค้น เพื่อค้นหาและจับกุมผู้กระทำความผิด
- การไประงับเหตุอย่างรวดเร็วของสายตรวจ เพื่อยับยั้งการก่อเหตุหรือจับกุมผู้กระทำความผิดได้อย่างทันที่

- การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า แนวทางในการลดหรือควบคุมจำนวนผู้กระทำความผิดในพื้นที่ที่รับผิดชอบของ ตำรวจหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นการใช้ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (law enforcement theory) ผ่าน มาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกัน ปรามปราม และจับกุมผู้กระทำความผิด เพื่อสร้างความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ด้านที่ 2 เหยื่อ (victim)/ เป้าหมาย (target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของ ที่ผู้กระทำความผิดหมายกระทำความผิด หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ การป้องกันตนเองจากอาชญากรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนทุกคนควรตระหนักและปฏิบัติ สามารถทำได้โดยระมัดระวังและรอบคอบในการ ดำเนินชีวิต หลีกเลี่ยงสถานที่หรือสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม และเรียนรู้วิธีป้องกัน ตนเองจากอาชญากรรมต่าง ๆ ตำรวจและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ให้ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม

ด้านที่ 3 โอกาส (opportunity) หมายถึง ช่วงเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำความผิด สามารถลงมือก่ออาชญากรรม ซึ่งสามารถป้องกันได้โดยการตัดช่องโอกาสในช่วงเวลา สามารถทำได้ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจปรากฏตัวให้บ่อยขึ้น รวมถึงมีการตั้งจุดตรวจค้นอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้ง การตัดช่องโอกาสในสถานที่ สามารถทำได้โดยการปรับสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์สภาพแวดล้อม เช่น การสร้างรั้วหรือสิ่งกีดขวางมิให้ผู้กระทำความผิดเข้าถึงบริเวณสิ่งของหรือบุคคล ซึ่งทฤษฎีการควบคุม อาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (crime control through environmental design) สนับสนุน แนวทางนี้ โดยเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการก่ออาชญากรรม

โดยที่การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้ทฤษฎีสามเหลียมอาชญากรรม สามารถแบ่ง ออกเป็น 3 ขั้นตอน (ชรินทร์ โกพัฒน์ตา, 2557) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม (crime analysis) โดยนำข้อมูลที่รวบรวม ได้มาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบช่วงเวลา สถานที่ที่เกิดเหตุ โดยเฉพาะแหล่งที่เกิดอาชญากรรมหนาแน่น ตลอดจนพฤติกรรมของคนร้าย สภาพปัญหาและสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม สำหรับข้อมูลที่จะ

นำมาใช้ในการวิเคราะห์นั้น ต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด ซึ่งจะประกอบไปด้วยข้อมูลคติที่เกิดขึ้นและพนักงานสอบสวน ได้รับคำร้องทุกข์ไว้ คติที่ยังไม่ได้รับคำร้องทุกข์ ข้อมูลการร้องเรียนจากประชาชน สื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้หลักทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม สำหรับขั้นตอนนี้ หัวหน้าสถานีตำรวจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรใช้เทคนิคการระดมสมอง (brainstorming) เพื่อร่วมคิด ร่วมวางแผน และกำหนดแนวทางการปฏิบัติ โดยสร้างความเข้าใจกับตำรวจทุกฝ่ายในหน่วยงานให้มีความพร้อม และเต็มใจที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง การจัดทำโครงการ กิจกรรม หรือมาตรการต่างๆ ต้องให้ปรากฏรายละเอียดอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติและผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการรายงานผลการปฏิบัติ และถ่ายภาพประกอบ โครงการ กิจกรรม หรือมาตรการต่างๆ ควรดำเนินการให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ คนร้าย การตัดช่องโอกาส และผู้เสียหายหรือเหยื่อ โดยดำเนินการควบคู่กันไปให้เหมาะสมกับสภาพอาชญากรรมและสภาพพื้นที่ตามที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลไว้แล้ว

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยอาจจะดูจากสถิติ คดีอาญาเปรียบเทียบ ตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สุดท้ายคือ การวัดผลลัพธ์ในเรื่องของความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมและความพึงพอใจของประชาชน การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก โดยการทำให้องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งของสามเหลี่ยมหายไป ตามหลักการของทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม การดำเนินงานตามนี้จะทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจมีเป้าหมายที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่าเมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน จะก่อให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้ ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม หรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม จะต้องพยายามทำให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป เพื่อที่จะเป็นกันป้องกันไม่ให้มีอาชญากรรมไม่เกิดขึ้น

2.3.3 ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (crime control through environmental design)

แนวคิดทฤษฎีนี้มีลักษณะเป็นแนวคิดรวม (synthesis) ระหว่างทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายและทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 มิติ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2557: 5-6, 8) ดังนี้

มิติที่ 1 สภาพแวดล้อมรูปธรรม คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลที่มีรูปร่างตัวตนสัมผัสได้ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการลดช่องโอกาสของการประกอบอาชญากรรม เป็นมิติที่มุ่งขัดขวางพฤติกรรมอาชญากร ด้วยการควบคุมสภาพแวดล้อมรูปธรรม โดยมีมาตรการดำเนินการ 2 ระดับ คือ

- 1) มาตรการระดับชุมชน เช่น การวางผังเมืองและชุมชน การติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง การออกแบบอาคารและการสลักหมายเลขบนทรัพย์สิน
 - 2) มาตรการระดับบ้านเรือน เช่น ความมั่นคงของประตูหน้าต่าง การใช้สัญญาณเตือนภัย การใช้อุปกรณ์ปิดเปิดเครื่องไฟฟ้าและอื่น ๆ
- สภาพแวดล้อมรูปธรรม มีเป้าประสงค์ในการจัดสภาพแวดล้อมระดับชุมชนและบ้านเรือน ให้มีลักษณะอบอุ่นปลอดภัยและเพิ่มอำนาจการสังเกตตรวจตรา โดยเริ่มต้นตั้งแต่การวางผังเมืองและชุมชนให้เป็นระเบียบมีระบบ โดยจัดการใช้พื้นที่ให้เป็นสัดส่วนเพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมอาชญากรรม

มิติที่ 2 สภาพแวดล้อมนามธรรม เป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้แต่เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกในชุมชน เพื่อเสริมสร้างชุมชนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ภายใต้คำขวัญที่ว่า “ประชาชนควรผูกสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรม” โดยมีมาตรการในการดำเนินการ คือ

- 1) มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย มาตรการนี้ประชาชนต้องเป็นเจ้าของ ผู้ดำเนินการโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาร่วมด้วยและที่สำคัญก็คือควรสร้างกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้รู้จักกันและเสริมสร้างความกลมเกลียว

พบปะสังสรรค์กัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรม เช่น ช่วยเป็นหูเป็นตาเฝ้าดูแลบ้านเรือนซึ่งกันและกัน

- 2) มาตรการสายตรวจประชาชน จากปรัชญาที่ว่า “ประชาชนคือตำรวจและตำรวจคือประชาชน” ดังนั้นจึงถือได้ว่าการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชุมชนเป็นหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกตรวจตราหมู่บ้านของตน
- 3) มาตรการตรวจตราบ้านเรือน การป้องกันอาชญากรรมในเคหสถาน บ้านเรือนย่อมอยู่ในความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัว แต่บ้านเรือนส่วนมากไม่ได้ตั้งที่อยู่อาศัยอย่างโดดเดี่ยว แต่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มหรือละแวก ดังนั้นมาตรการนี้จะได้ผลก็ต่อเมื่อทุกคนต้องร่วมมือกัน และเพื่อนบ้านเป็นหลักสำคัญที่ต้องช่วยกันดูแล เป็นหูเป็นตาแทนกันในการสอดส่องตรวจตราให้เกิดความปลอดภัยในชุมชน

2.4 ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (routine activity)

โคเฮนและเฟลสัน (Cohen & Felson, 1979 อ้างถึงใน พรชัย ชันตี, 2558) ได้ให้ความหมายของกิจวัตรประจำวัน (routine activity) ว่าเป็นกิจวัตรหรือการกระทำใดที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งหรือเป็นประจำทั้งที่บุคคลรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ซึ่งเป็นการกระทำที่อาจเป็นช่องว่างให้อาชญากรรมมองเห็นโอกาส หรือช่องโหว่ที่จะก่อเหตุอาชญากรรมได้ เช่น การไปทำงาน ไปโรงเรียน ซื้อปิ้ง เป็นต้น ซึ่งคนร้ายอาจเฝ้าดูทุกวันและอาศัยช่องโอกาสที่บุคคลไม่ทันได้ระวังตัวเนื่องจากความเคยชินในกิจวัตรของตนก่ออาชญากรรม โดยโคเฮนและเฟลสันมีสมมติฐานว่าการเกิดอาชญากรรมประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

- 1) ผู้ที่มีศักยภาพเพียงพอในการกระทำความผิด (likely offender)
- 2) เป้าหมายที่เหมาะสม (suitable target)
- 3) การขาดผู้พิทักษ์ที่มีความสามารถ (capable guardian)

อาจกล่าวได้หากขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไปนั้น ก็มีความเป็นไปได้ที่การก่ออาชญากรรมอาจไม่สำเร็จ ทั้งนี้ ทฤษฎีกิจกรรมประจำวันสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ถึงปัจจัยและสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาในการทำงานของอาสาสมัครในพื้นที่ได้

2.5 ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (social bonding theory)

สำหรับทฤษฎีความผูกพันทางสังคม เฮอส์สชี่ (Travis Hirschi, 1969 อ้างถึงใน ศุภกานดา สุขศรีวงษ์, 2550) ได้กล่าวถึงประเด็นที่ว่าบุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มในสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน และเพื่อนฝูง มักจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมทางอาชญากรรมน้อย เนื่องจากมีความรู้สึกที่มีพันธะต่อสังคมหรือความผูกพันทางสังคม (social bond) สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) ความผูกพัน (attachment) คือ ความรู้สึกรักใคร่และใส่ใจต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น ความผูกพันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาของบุคคล ช่วยให้บุคคลยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม และสร้างความรู้สึกรักที่จะควบคุมตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีในสังคม

2) ข้อผูกมัด (commitment) คือ การที่บุคคลยึดมั่นในการดำเนินชีวิตตามบรรทัดฐานของสังคม เช่น การประกอบอาชีพที่สุจริต การประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นต้น และบุคคลมีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น บุคคลที่มีข้อผูกมัดกับสังคม จะรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและไม่อยากกระทำผิดกฎหมาย เนื่องจากจะเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียความสำเร็จในชีวิต ข้อผูกมัดเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันการก่ออาชญากรรม เนื่องจากบุคคลที่มีข้อผูกมัดกับสังคม จะรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และไม่อยากกระทำผิดกฎหมาย

3) การเข้าร่วม (involvement) คือ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม ช่วยลดโอกาสในการก่ออาชญากรรม เนื่องจากเวลาส่วนใหญ่ของบุคคลจะถูกใช้ไปกับกิจกรรมเหล่านั้น ซึ่งอาจรวมถึงกิจกรรมด้านการศึกษา การทำงาน ศาสนา นันทนาการ และกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ สิ่งนี้ช่วยให้บุคคลมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

4) ความเชื่อ (belief) คือ ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านจริยธรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม ช่วยให้บุคคลยึดมั่นในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม และไม่ย่อท้อกระทำผิดกฎหมาย

งานวิจัยครั้งนี้ ได้นำทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (social bonding theory) มาใช้สำหรับการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์และแรงจูงใจของอาสาสมัคร ที่มีส่วนในการส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ ซึ่งการอธิบายภายใต้กรอบแนวคิดของทฤษฎีความผูกพันทางสังคม เช่น การวิเคราะห์พฤติกรรมหรือแรงจูงใจร่วมกับแนวทางความผูกพันทางสังคม 4 ประเภท จะสามารถนำไปสู่การพัฒนากระบวนการหรือเพิ่มวิธีการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับกองอาสาสมัครชาติินแดน

กองอาสาสมัครชาติินแดน เป็นองค์กรขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองอาสาสมัครชาติินแดน พ.ศ. 2497 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็น ผู้บัญชาการกองอาสาสมัครชาติินแดน (สำนักอำนวยการกองอาสาสมัครชาติินแดน, ม.ป.ป.) หลักการสำคัญในการจัดตั้งคือ การเห็นว่าการป้องกันประเทศชาติในภาวะสงครามเป็นหน้าที่ของราษฎรทุกคนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันในการป้องกันตนเองและประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและจัดตั้งหน่วยบังคับบัญชาเตรียมไว้ในเวลาปกติ จึงเป็นที่มาของการจัดตั้ง “กองอาสาสมัครชาติินแดน” ขึ้น และกำหนดให้มีการสมัครเข้าเป็น “สมาชิกกองอาสาสมัครชาติินแดน” หรือ “สมาชิก อส.” ทำให้อาสาสมัครพลเรือนซึ่งเป็นกำลังสำรอง ทั้งในยามปกติและยามสงครามมีรูปแบบและระบบที่ชัดเจนตามกฎหมาย (สุภาพิชญ์ ธีระวัฒน์, 2564)

กองอาสาสมัครชาติินแดนแบ่งเป็นกองอาสาสมัครชาติินแดนส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีหน้าที่บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก ทำหน้าที่รักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เช่น รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม ป้องกันการจารกรรม รายงานข่าวช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหาร รวมทั้งเป็นกำลังสำรองที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น โดยเจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสาสมัครชาติินแดนมีหน้าที่

กระทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและปฏิบัติตามหน้าที่ ระเบียบ ข้อบังคับและวินัยของกองอาสา รักษาดินแดน ทั้งนี้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย สมาชิก อส. มี 3 ประเภท ได้แก่

- 1) ประเภทสำรอง คือ สมาชิกที่ยังไม่ได้เข้ารับการฝึกหัดและอบรม
- 2) ประเภทประจำกอง คือ สมาชิกที่ได้รับการฝึกหัดและอบรม และบรรจุอยู่ในอัตรากำลัง และ
- 3) ประเภทกองหนุน คือ สมาชิกที่ได้ปลดออกจากประจำกองแล้ว

ทั้งนี้ ในช่วงที่มีการทำสงคราม สมาชิก อส. จะมีหน้าที่สนับสนุนกำลังรบหลัก ปฏิบัติภารกิจ พิทักษ์พื้นที่เขตหลังในฐานะกำลังสำรองประเภทกำลังกึ่งทหาร แต่ในภาวะปกติจะทำหน้าที่รักษา ความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของชาติร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครอง โดยในอดีตตั้งแต่ ปี 2508 ถึงปี 2522 สมาชิก อส. มีบทบาทสำคัญในการร่วมปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ แต่ ต่อมาเมื่อสถานการณ์การก่อการร้ายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์สิ้นสุดลงและไม่มีสงครามจาก ภายนอกประเทศ สมาชิก อส. จึงทำหน้าที่เป็นกองกำลังประจำถิ่นเพื่อช่วยเหลือ และสนับสนุนการ ทำงานระหว่างพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามภารกิจที่ กฎหมายกำหนด รวมทั้งตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การป้องกันปราบปรามและการ บำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด การปราบปรามการค้ามนุษย์ การป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงในปัจจุบันซึ่งเพิ่งผ่านพ้นมาไม่นานนี้ ยังได้รับหน้าที่ในการป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นต้น

“สมาชิก อส.” มีข้อได้เปรียบและมีความแตกต่างจากทหารหรือตำรวจ คือ สมาชิก อส. มีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากสมาชิก อส. เองเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน พื้นที่นั้น ๆ ทำให้มีความเข้าใจในพื้นที่และสถานการณ์ในพื้นที่เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารในพื้นที่นั้นสามารถทำได้ อย่างรวดเร็วและสามารถนำข้อมูลเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิก อส. จึงเป็นกำลังสำคัญในการรักษาความสงบสุข ของพี่น้องประชาชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.6.1 บทบาทของกองอำนวยการรักษาดินแดน

ประวัติความเป็นมาของกองอำนวยการรักษาดินแดนเริ่มจากแนวคิดในสมัยโบราณ นำมาปรับใช้อีกครั้งในสมัยรัชกาลที่ 6 เกิดเป็นกองเสือป่า ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 8 ได้มีการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาดินแดนขึ้น โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันประเทศ หลักการสำคัญในการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาดินแดนคือ เพื่อให้มีกำลังสำรองไว้คอยช่วยเหลือประเทศชาติและประชาชน ทั้งยามสงครามและยามปกติ โดยรับสมัครจากราษฎรที่อาสาและสมัครใจเข้ามา ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันประเทศ (กรมการปกครอง, อ้างใน รัฐากร ผดุงรส และคณะ, 2564) ซึ่งกองอำนวยการรักษาดินแดน (อส.) เป็นกองกำลังกึ่งทหารและกองกำลังฝ่ายพลเรือน มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดกระทรวงมหาดไทย ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2497 มีภารกิจหลักในการบรรเทาภัยธรรมชาติ รักษาความสงบภายในท้องที่ รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม ป้องกันการจารกรรม การสอดแนม และรายงานข่าว ช่วยเหลือฝ่ายทหาร และตัดทอนเข้าศึกให้เป็นกำลังสำรอง กองอำนวยการรักษาดินแดนมีการจัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยส่วนกลางมีกองบัญชาการกองอำนวยการรักษาดินแดน เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ส่วนภูมิภาคมีกองบังคับการกองอำนวยการรักษาดินแดนจังหวัด และกองอำนวยการรักษาดินแดนอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชา อย่างไรก็ตาม กองอำนวยการรักษาดินแดนเป็นกองกำลังอาสาสมัครในพื้นที่ จึงควรมีกองกำลังในพื้นที่ที่ใกล้ชิดกับประชาชน คือ ตำบล หรือหมู่บ้าน โดยให้เป็นกองอำนวยการรักษาดินแดนประจำตำบล

ในปัจจุบันกองอำนวยการรักษาดินแดนมีบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติกองอำนวยการรักษาดินแดน พ.ศ.2497 การปฏิบัติงานของกองอำนวยการรักษาดินแดนในปัจจุบันมีหน้าที่อื่น ๆ เพิ่มเติมตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาในระดับจังหวัด เช่น งานด้านธุรการ งานเลขานุการ งานรักษาความปลอดภัยประจำจวนผู้ว่า งานรักษาความปลอดภัยในงานสำคัญที่ทางจังหวัดได้จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของประชาชน การทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น การค้ามนุษย์ การตรวจสถานบันเทิง แรงงานต่างด้าว เป็นต้น และงานดูแลสถานที่กักตัวของผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมไปถึงงานจิตอาสาพระราชทาน และงานอื่น ๆ ที่เป็นการให้บริการสาธารณะ (รัฐากร ผดุงรส และคณะ, 2564: 237-238)

อาจกล่าวได้ว่าสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) เป็นกำลังประจำถิ่นที่ขึ้นควบคุมทางยุทธการกับหน่วยทหารในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงเป็นการเฉพาะตามที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) มอบหมาย ซึ่งลักษณะของการปฏิบัติงานจะเป็นการปฏิบัติการกิจในเชิงรับ 8 ประการ (ชวลา กุลจิตตินภกร และวัลลภ พิริยววรรณะ, 2562) ดังนี้

1) ติดตาม ตรวจสอบ ภัยคุกคามด้านความมั่นคง ในพื้นที่รับผิดชอบและดำเนินการสนับสนุนส่วนราชการในพื้นที่

2) สนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามกลุ่มก่อเหตุรุนแรง, ยาเสพติด, การข่าว และกลุ่มก่อการร้ายทุกรูปแบบ

3) สนับสนุนการรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญในพื้นที่รับผิดชอบ

4) ประสานงานและสนับสนุนการป้องกันการบรรเทาสาธารณภัยทั้งก่อนเกิด ขณะเกิด และการฟื้นฟูหลังจากการเกิดเหตุ

5) การรักษาความปลอดภัยตามแนวชายแดน และควบคุมตัวผู้อพยพภัยจากการสู้รบ

6) ควบคุมปราบปรามผลักดันผู้หลบหนีเข้าเมืองตามแนวชายแดน

7) ดำเนินการสนับสนุนทางการเมืองและพัฒนาท้องถิ่นและพิทักษ์พื้นที่เขตหลัง

8) สนับสนุนการรักษาความปลอดภัยเส้นทางเดินรถ, ขบวนรถ, บริเวณสถานีรถไฟ ตามแผนเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) เพื่อเป็นการขับเคลื่อนและเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) ในการเตรียมความพร้อมส่งมอบพื้นที่ให้กับหน่วยกำลังในพื้นที่ตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ (road map) ของรัฐบาล และเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยั่งยืน

2.6.2 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน

จากการศึกษาของชลิตา ตั้งธนาธิมากร (2562) แสดงให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมาย ในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน 3 ประการ ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับการก่อตั้งกองอาสารักษาดินแดน

กองอาสารักษาดินแดน (อส.) เป็นหน่วยงานพลเรือนอาสาที่มีหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนและประเทศชาติ ทั้งยามปกติและสงคราม อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาหลายประการเกี่ยวกับการก่อตั้งกองอาสารักษาดินแดน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านบุคลากร ที่ในหลายพื้นที่มีการให้สมาชิก อส. ทำงานผิดประเภท เช่น งานโยธาหรืองานบริการ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่สมาชิก อส. มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งในด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิก อส. ยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ จึงมีสมาชิก อส. ที่เป็นผู้สูงอายุ และสภาพร่างกายไม่เหมาะสมกับการทำงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้น แนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร จึงควรมีการรับสมัครสมาชิก อส. อย่างเปิดกว้าง มีกฎเกณฑ์ และมาตรฐานที่เข้มงวด ทั้งงานด้านธุรการ และงานสนามที่ต้องลงพื้นที่ ทั้งยังควรให้สมาชิก อส. ได้ปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่ตาม พ.ร.บ. กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 อย่างเต็มที่

นอกจากนี้ ปัญหาด้านสถานะทางกฎหมายของสมาชิก อส. ยังไม่ได้รับการแก้ไข และเมื่อมีการเสนอกฎหมายก็ไม่ผ่านกฤษฎีกา เนื่องจากผู้ออกกฎหมายไม่เข้าใจและไม่รู้จักสมาชิก อส. เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสถานะทางกฎหมาย จึงควรมีการยกระดับสถานะให้สมาชิก อส. เป็นข้าราชการ รวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีการจัดตั้งกองอาสารักษาดินแดนในส่วนภูมิภาคขึ้นในตำบลต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การแก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายให้มีการจัดตั้งกองอาสารักษาดินแดนในส่วนภูมิภาคขึ้นในตำบลต่าง ๆ จะช่วยแก้ปัญหาด้านบุคลากรได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากจะทำให้มีสมาชิก อส. เพิ่มขึ้น และกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง

อาจกล่าวได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับการก่อตั้งกองอาสารักษาดินแดนเกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ จำนวนสมาชิกไม่เพียงพอ การประเมินผลการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ สถานะทางกฎหมายไม่ชัดเจน และขาดประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์ ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไขปรับปรุงใน

ประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวไปในข้างต้น เพื่อให้กองอำนวยการฯ สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับจากประชาชน

2) ปัญหาเกี่ยวกับชั้นยศของอาสาสมัครฯ

สมาชิกกองอาสาสมัครฯ (อส.) มีชั้นยศตามพระราชบัญญัติยศและเครื่องแบบผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่กองอาสาสมัครฯ พ.ศ. 2497 โดยชั้นยศของผู้บังคับบัญชามีตั้งแต่ นายกองใหญ่ (ก.ญ.) จนถึงนายหมวดตรี (มว.ต.) เป็นชั้นยศที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กำหนดโดยคณะกรรมการกองอาสาสมัครฯ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติและความสามารถของผู้สมัคร ซึ่งต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชากองอาสาสมัครฯ และผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการกองอาสาสมัครฯ ส่วนชั้นยศของสมาชิกกองอาสาสมัครฯ มีตั้งแต่ นายหมู่ใหญ่ (ม.ญ.) จนถึง นายหมู่ตรี (ม.ต.) เป็นชั้นยศที่ไม่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กำหนดโดยคณะกรรมการกองอาสาสมัครฯ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติและความสามารถของผู้สมัคร ซึ่งต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ผ่านการอบรมหลักสูตรสมาชิกกองอาสาสมัครฯ และผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการกองอาสาสมัครฯ

โดยสมาชิกกองอาสาสมัครฯ สามารถเลื่อนชั้นยศได้ ดังนี้ เลื่อนชั้นยศจากนายหมู่ตรี (ม.ต.) เป็นนายหมู่เอก (ม.อ.) เมื่อผ่านการอบรมหลักสูตรนายหมู่กองอาสาสมัครฯ และผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการกองอาสาสมัครฯ เลื่อนชั้นยศจากนายหมู่เอก (ม.อ.) เป็นนายหมู่โท (ม.ท.) เมื่อผ่านการอบรมหลักสูตรนายหมู่โทกองอาสาสมัครฯ และผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการกองอาสาสมัครฯ เลื่อนชั้นยศจากนายหมู่โท (ม.ท.) เป็นนายหมู่ใหญ่ (ม.ญ.) เมื่อผ่านการอบรมหลักสูตรนายหมู่ใหญ่กองอาสาสมัครฯ และผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการกองอาสาสมัครฯ

นอกจากนี้ การพิจารณาพระราชทานชั้นยศนายหมวดตรี (มว.ต.) ให้กับสมาชิกกองอาสาสมัครฯ จะพิจารณาจากคุณสมบัติ และผลงานที่ผ่านมา ตลอดจนสมาชิกกองอาสาสมัครฯ

ดินแดนที่เสียชีวิต หรือได้รับบาดเจ็บจากการทุพพลภาพที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน โดยไม่ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรใด ๆ

3) ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลของอาสาสมัครชาตินแดน

ระเบียบกองอาสาสมัครชาตินแดนว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลของสมาชิกกองอาสาสมัครชาตินแดน พ.ศ. 2533 มีรายละเอียดดังนี้

สิทธิในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล: สมาชิกกองอาสาสมัครชาตินแดนมีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลเฉพาะในส่วน of สมาชิกกองอาสาสมัครชาตินแดนเองเท่านั้น โดยไม่รวมถึงคู่สมรส บุตร และบิดามารดาของสมาชิกกองอาสาสมัครชาตินแดน

เงื่อนไขในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล: สมาชิกกองอาสาสมัครชาตินแดนสามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ก็ต่อเมื่อมีอาการเจ็บป่วย หรืออันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจใด ๆ ตามที่ได้รับอนุมัติจากกองบัญชาการกองอาสาสมัครชาตินแดน และต้องเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของทางราชการเท่านั้น

สวัสดิการจากการประสบภัยอันตรายจากการปฏิบัติหน้าที่: สมาชิกกองอาสาสมัครชาตินแดนที่ประสบภัยอันตรายจากการปฏิบัติหน้าที่จนถึงแก่ความตาย หรือพิการทุพพลภาพเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ จะได้รับบำนาญพิเศษตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการโดยอนุโลม

บำเหน็จตกทอด: สมาชิกกองอาสาสมัครชาตินแดนที่ประสบภัยอันตรายจากการปฏิบัติหน้าที่จนถึงแก่ความตาย หรือพิการทุพพลภาพเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ จะได้รับบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการโดยอนุโลม โดยทายาทผู้มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จตกทอดเป็นจำนวนสามสิบเท่าของบำนาญพิเศษรายเดือน

จากระเบียบดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าสวัสดิการต่าง ๆ ที่สมาชิกกองอาสาสมัครชาตินแดนได้รับนั้น ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องประสบกับความเสี่ยงในหลายด้าน จึงควรมีการปรับปรุงสวัสดิการของสมาชิกกองอาสาสมัครชาตินแดนให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่มาก

ขึ้น โดยให้สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ครอบคลุมครอบครัวของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ด้วย รวมทั้งควรขยายขอบเขตให้ครอบคลุมกรณีบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วย สวัสดิการจากการประสพภัยอันตรายจากการปฏิบัติหน้าที่ ครอบคลุมกรณีบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วย รวมทั้งควรเพิ่มสวัสดิการอื่น ๆ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ เช่น บำเหน็จพิเศษกรณีได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น การปรับปรุงสวัสดิการของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนให้มีความเหมาะสมมากขึ้น จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนและครอบครัว รวมทั้งเป็นการตอบแทนความเสียสละในการทำหน้าที่ปกป้องประเทศชาติของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

2.6.3 กองอาสารักษาดินแดนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้

นอกจากกองอาสารักษาดินแดนจะมีบทบาทต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ โดยเน้นเรื่องของการรักษาความปลอดภัยของประเทศเป็นหลักดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นแล้ว กองอาสารักษาดินแดนยังมีบทบาทหน้าที่ในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น ด้านการบริการประชาชน การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด การจัดระเบียบสังคม การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น

สำหรับสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ใน 3 จชต. อาจมีบทบาทที่ค่อนข้างกว้างและแตกต่างจากที่อื่น ๆ สืบเนื่องจากบริบทความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความรุนแรงมากกว่าพื้นที่อื่นของประเทศ มีเหตุร้ายเกิดขึ้นบ่อยครั้งทีก่อให้เกิดความอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สินของผู้ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับด้านความมั่นคง ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของสมาชิก อส.ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะเน้นไปในเรื่องการตอบสนองมาตรการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ทำหน้าที่ร่วมกับชุดรักษาความสงบประจำหมู่บ้าน (ชรบ.) และชุดอาสาสมัครรักษาหมู่บ้าน (อรบ.) ตลอดจนการทำงานร่วมกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนสนับสนุนการทำงานร่วมกับฝ่ายทหาร และ ตำรวจ หรือหน่วยกำลังต่าง ๆ ที่เข้าไปทำงานในพื้นที่อย่างมีเอกภาพ รวมถึงเพื่อป้องกัน และรักษาความสงบในหมู่บ้าน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีความเสี่ยงภัยต่าง ๆ แต่ก็ยังมีผู้คนจำนวนหนึ่งที่สมัครเพื่อเป็นกองอาสารักษาดินแดนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งจากการศึกษาของศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 5 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (2560) แสดงให้เห็นว่าเหตุผลของการเข้าสู่การเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้นั้น ประกอบไปด้วย 2 เหตุผลหลัก ได้แก่

1) การได้กลับมาทำงานในพื้นที่ที่เป็นภูมิลำเนา และการได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ รวมถึงปัญหาภัยแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน

2) งานอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นงานที่ความท้าทาย ถึงแม้ว่าจะได้ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ไม่มาก แต่เพื่อที่จะทำให้พื้นที่อาศัยซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของตนเจริญและปลอดภัยมากขึ้นได้ ก็ทำให้คนจำนวนหนึ่งพร้อมที่จะมาปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครรักษาดินแดน โดยเฉพาะการเป็นอาสาสมัครรักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกรินทร์ ทิพย์ชโลทร (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ในการรักษาความสงบเรียบร้อย : กรณีศึกษากองร้อยอาสารักษาดินแดน จังหวัดนราธิวาสที่ 1 จังหวัดนราธิวาส” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดนราธิวาสที่ 1 จังหวัดนราธิวาส และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดนราธิวาสที่ 1 จังหวัดนราธิวาส มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวนทั้งหมด 90 นาย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุ 41 ปีขึ้นไประดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001- 10,000 บาท ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี อีกทั้งพบว่าบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในการรักษาความสงบเรียบร้อยนั้นภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าบทบาทด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอยู่ในระดับมากที่สุด และบทบาทในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมน้อยที่สุด และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อบทบาทในการรักษาความสงบเรียบร้อยของกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดนราธิวาส

ที่ 1 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว ทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมไม่มีผลกระทบต่อบทบาทในการรักษาความสงบเรียบร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดนราธิวาสที่ 1

Ronald van Steden และ Shanna M. Mehlbaum (2018) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “อาสาสมัครเพื่อรักษาความปลอดภัยในประเทศเนเธอร์แลนด์: การศึกษาเรื่องนโยบายและแนวทางปฏิบัติ” (Police volunteers in the Netherlands: a study on policy and practice) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทบทวนและศึกษาที่มาจากกระบวนการเกิดขึ้นของอาสาสมัครรักษาความปลอดภัย การบริหารงาน บทบาทหน้าที่และกิจกรรมในหน้าที่ ตลอดจนความพึงพอใจที่มีต่องาน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 484 คน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครเพื่อรักษาความปลอดภัยในประเทศเนเธอร์แลนด์ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อบทบาทที่ตนกำลังทำ เนื่องจากเป็นโอกาสที่จะได้ทำประโยชน์ต่อสังคม ได้พัฒนาทักษะส่วนบุคคล รวมไปถึงการมีโอกาสได้รู้จักและร่วมงานกับตำรวจ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างก็ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาบางประการในหน้าที่ที่ได้พบ เช่น ความรู้สึกผิดหวังในระดับของตำแหน่งเมื่อเปรียบเทียบกับภายในหน่วยงานตำรวจ ความรู้สึกไม่มั่นคงในงาน และวิสัยทัศน์ที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับอนาคตของอาสาสมัครตำรวจ

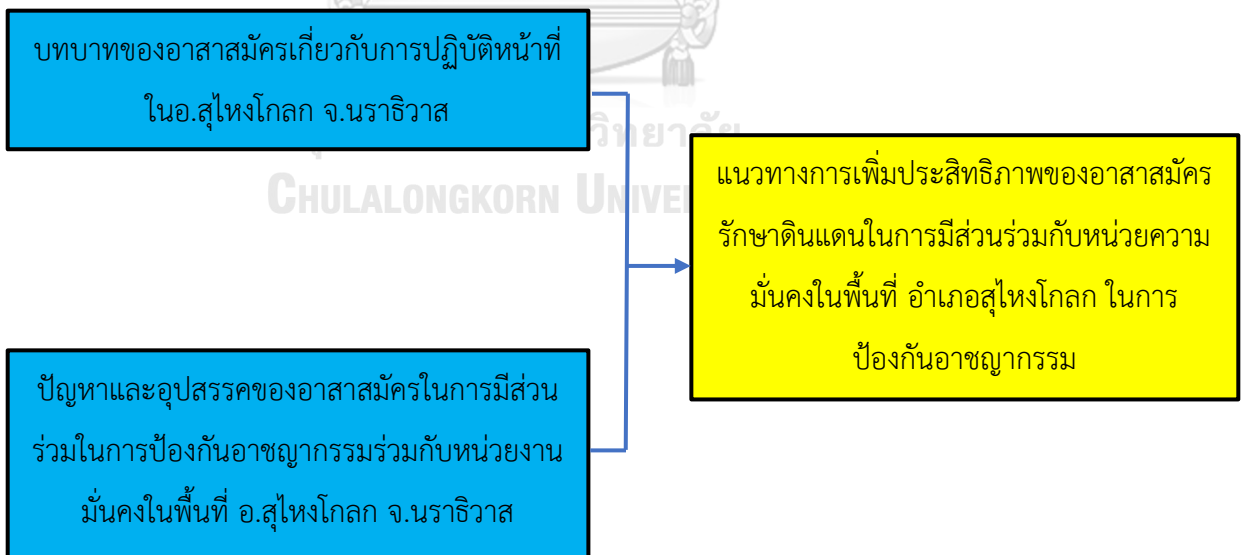
ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นจากที่องค์กรตำรวจในประเทศเนเธอร์แลนด์มักไม่ให้คุณค่าและละเลยงานของอาสาสมัคร ซึ่งสวนทางกับวาระทางการเมืองของประเทศเนเธอร์แลนด์ที่สนับสนุนให้คนในสังคมมีส่วนร่วมและความเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการช่วยงานอาสาต่าง ๆ ซึ่งเป็นประเด็นที่สถาบันที่เกี่ยวข้องจะต้องหาทางแก้ไขต่อไป

ชลิตา ตั้งธนาภมมาร (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายบางประการเกี่ยวกับกองอาสารักษาดินแดน” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน และ 2) เพื่อเสนอแนะทางออกในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน โดย

กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 มีข้อจำกัดหลายประการ จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้กองอาสารักษาดินแดนสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน แบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ปัญหาเกี่ยวกับการก่อตั้งกองอาสารักษาดินแดน 2) ปัญหาเกี่ยวกับชั้นยศของอาสารักษาดินแดน และ 3) ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลของอาสารักษาดินแดน โดยข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน พบว่า การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 ในส่วนบทบาทของอาสารักษาดินแดน จะช่วยกำหนดทิศทางการพัฒนากิจการกองอาสารักษาดินแดนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยให้กองอาสารักษาดินแดนมีบทบาทในการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันภัยพิบัติ และการพัฒนาชุมชน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งให้กับประเทศชาติ

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed-method research) เก็บข้อมูลด้วยวิธีการเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) และเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อสำรวจและเข้าถึงข้อมูลที่ครอบคลุมทุกประเด็นการศึกษา โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ปัญหา และอุปสรรคในการมีส่วนร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ของอาสาสมัครรักษาดินแดน มีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.6 จริยธรรมในการวิจัย

3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครในพื้นที่ อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส มีจำนวนทั้งหมด 387 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และความคลาดเคลื่อนที่ 5% ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดที่ 0.05

เมื่อแทนค่าจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{387}{1+387(0.05)^2}$$

$$n = 196.69$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้และใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 197 คน

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) คัดเลือกโดยใช้วิธีการเจาะจง (purposive sampling) คือ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและเป็นผู้ที่มีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลเกี่ยวกับปัญหาและอุสรรคของอาสาสมัครรักษาดินแดน รวมถึงมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดนในพื้นที่อำเภอสุโขทัยทั้งหมด 8 ราย ดังนี้

ตำแหน่งงาน	จำนวน
นายอำเภอสุโขทัย	1
ปลัดอำเภอฝ่ายงานป้องกัน	1
ผกก.สภ.สุโขทัย	1
รอง ผกก.ป.สภ.สุโขทัย	1
อาสาสมัครรักษาดินแดน	2
ประชาชนในพื้นที่อำเภอสุโขทัย	2

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) และแบบสอบถาม (questionnaires) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด ตลอดจนงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดโครงสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จากนั้นพัฒนาให้สอดคล้องกับสมมติฐาน รวมถึงกรอบแนวคิดการวิจัย

2) สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ซึ่งอยู่บนฐานของวัตถุประสงค์การวิจัย และกรอบแนวคิดในการศึกษา เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมในการใช้สำรวจข้อมูล

3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try – out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ต้องการ ได้แก่ อาสาสมัครในพื้นที่อื่นของประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริงที่ใช้ในการวิจัย จำนวนทั้งหมด 30 คน เพื่อนำผลที่ได้มาตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้ผ่านการตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุง ไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริงในการวิจัย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ถูกจัดทำขึ้นมาเพื่อ 1. เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ในอำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา 2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงใน

พื้นที่ อำเภอสู่โขงโกลก และ 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษา
ดินแดนในการมีส่วนร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสู่โขงโกลก ในการป้องกันอาชญากรรม

โดยในแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลในพื้นที่อำเภอสู่โขงโกลก จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นส่วน
หนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาศาสาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคม
วิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยถือหลักจริยธรรมในการวิจัย
อย่างเคร่งครัด โดยจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ และใช้เพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น ข้อมูล
จะไม่ถูกนำไปใช้ในการอื่นที่จะก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ก็ตาม โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน
ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ จำนวน
ทั้งหมด 7 ข้อ ประกอบด้วย

1. เพศ
2. อายุ
3. รายได้
4. ประสบการณ์การทำงาน
5. สถานภาพ
6. การศึกษา
7. ศาสนา

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อำเภอสู่
โขงโกลก จังหวัดนครราชสีมา ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ประกอบด้วยคำถามจำนวน 8 ข้อ
ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ
คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2. บทบาทด้านการบริการ ประกอบด้วยคำถามจำนวน 5 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน ดังนี้

1. ปัญหาด้านการจัดการภายในองค์กร ประกอบด้วยคำถามจำนวน 4 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
2. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ประกอบด้วยคำถามจำนวน 3 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/อื่น ๆ เป็นความคิดเห็นเพิ่มเติมที่กลุ่มประชากรที่ได้รับการสัมภาษณ์จะเป็นคนระบุ ปัญหาหรือข้อเสนออื่น ๆ ที่ไม่ได้ปรากฏในแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยระบุไว้

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ราย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดน สำหรับการป้องกันอาชญากรรม ในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา

ในแบบสัมภาษณ์นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาถึงทัศนคติ ความคิดเห็น และประสบการณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของหน่วยงานความมั่นคง จำนวน 8 ท่านเพื่อนำมาประมวลคำตอบตามประเด็นการวิจัยตั้งแนวคำถามทั้ง 6 ประเด็น โดยประโยชน์ที่จะได้รับจากผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน จะเป็นข้อค้นพบที่ทรงคุณค่า และสามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการสร้างเสนอเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติการ และเพื่อต่อยอดการวิจัยที่เกี่ยวข้องได้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ให้สัมภาษณ์, ตำแหน่งงาน, หน่วยงาน

ส่วนที่ 2: แนวคำถามตามประเด็นวิจัย

คำถามที่ 1 : บทบาทสำคัญของอาสาสมัครรักษาดินแดนในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก มีอะไรบ้าง

คำถามที่ 2 : ท่านคิดว่าอาชญากรรมในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก มีอะไรบ้าง

คำถามที่ 3 : ท่านคิดว่าอาสาสมัครรักษาดินแดน มีส่วนร่วมในป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ มากน้อยเพียงใด หรือไม่อย่างไร

คำถามที่ 4 : ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของอาสาสมัครรักษาดินแดนมีอะไรบ้าง ในการป้องกันอาชญากรรม

คำถามที่ 5 : จากคำถามข้อที่ 4 เมื่ออาสาสมัครรักษาดินแดนได้ทำงานร่วมหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โลก ท่านคิดว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

คำถามที่ 6 : ท่านจะมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของอาสาสมัครรักษาดินแดนอย่างไร หากต้องทำงานประสานความร่วมมือกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ ท่านจะดำเนินการอย่างไร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอความอนุเคราะห์จากปลัดอำเภอสู่โขง โลกในการเก็บข้อมูลภายในพื้นที่ รวมถึงขอความร่วมมือจากอาสาสมัครในการตอบแบบสอบถามที่ได้เตรียมไว้ ทั้งแบบสอบถามแบบออนไลน์ และแบบสอบถามแบบกระดาษ

2) เก็บรวบรวม และติดตามผลการส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยตามวัน เวลา ที่กำหนด

3) นำข้อมูลที่ได้ทั้งจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สำหรับข้อมูลที่ได้มาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ นำเสนอและวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยจัดระเบียบและคัดกรองข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญตามคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิเคราะห์แบบอุปนัย (analytic induction) โดยการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญตามคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ บทบาท การมีส่วนร่วม ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่อำเภอสุโขทัย ในการป้องกันอาชญากรรม

วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (constant comparison) โดยจัดระเบียบข้อมูลตามประเด็นที่ค้นพบ และจัดหมวดหมู่ให้กับข้อมูลประเภทเดียวหรือต่างกัน เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงแหล่งที่มาของข้อมูลที่กระจัดกระจายเข้าด้วยกันอย่างมีเหตุและผล และเห็นถึงที่มาที่ไปของข้อมูลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อให้สามารถพิจารณาเปรียบเทียบความเชื่อมโยง สอดคล้อง หรือขัดแย้ง ระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 8 ราย ซึ่งมีลักษณะส่วนบุคคล ตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปตามประเด็นคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ประมวลผลและหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยสถิติที่นำมาใช้ คือ ค่าความถี่ (n) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) การวิเคราะห์ตัวแปรในส่วนความคิดเห็นที่มีต่อ บทบาท ประเด็นปัญหา และอุปสรรคของ อาสาสมัครในการมีส่วนร่วมป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลความหมายของคะแนนที่ได้จัดแบ่งคะแนนออกเป็นช่วงๆเท่ากัน โดยการใช้สูตรในการหาค่าอันตรภาคชั้น หรือค่าพิสัย (range)

3.4.3 การแปลผลข้อมูล

สำหรับการแปลความหมายของคะแนน ได้มีการจัดแบ่งคะแนนออกเป็นช่วงเท่า โดยการใช้อยู่ในการหาค่าอันตรภาคชั้น หรือค่าพิสัย (range) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5-1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

เกณฑ์ในการแปลผล

1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

สำหรับการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try – out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ อาสาสมัคร ในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทย จำนวน 30 ชุด โดยเมื่อพิจารณาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (coefficient alpha) จากการนำ

แบบสอบถามไปทดลองใช้ (try – out) จำนวน 30 ชุด พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในภาพรวมมีค่าเท่ากับ .893 ซึ่งมากกว่า .8 จึงหมายความว่าเครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่นในระดับที่ดีสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษจริงในขั้นต่อไปได้

3.6 จริยธรรมในการวิจัย

การทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยถือหลักจริยธรรมในการวิจัยอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงความเคารพในบุคคล รวมถึงความสำคัญต่อการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (respect for human dignity) ซึ่งเป็นหลักสำคัญของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยใช้หลักการเหล่านี้เป็นพื้นฐานของแนวทางปฏิบัติ ได้แก่

- 1) เคารพในการขอความยินยอมโดยให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนโดยปราศจากการข่มขู่ บังคับ
- 2) เคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล (respect for privacy)
- 3) เคารพในการเก็บรักษาความลับของข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล (respect for confidentiality)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นการรวบรวมผลการศึกษาดูด้วยแบบสอบถามจากอาสาสมัครรักษาดินแดน ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องที่มีบทบาทในหน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ ในพื้นที่ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นจากอาสาสมัครที่ร่วมตอบแบบสอบถามจำนวน 202 ราย สามารถแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	191	94.6
หญิง	11	5.4

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 94.6

ตารางที่ 2 แสดงอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 18 ปี	0	0
18-30 ปี	33	16.3
31-50 ปี	147	72.8
51 ปีขึ้นไป	22	10.9

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ใน กลุ่มอายุ 31-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.8

ตารางที่ 3 แสดงรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000 บาท	8	4
10,001-13,000 บาท	20	9.9
13,001-15,000 บาท	19	9.4
มากกว่า 15,000 บาท	155	76.7

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 76.7

ตารางที่ 4 แสดงประสบการณ์ทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

ประสบการณ์ทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	8	4
1 – 3 ปี	18	8.9
3 – 5 ปี	18	8.9
5 ปีขึ้นไป	158	78.2

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 78.2

ตารางที่ 5 แสดงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	63	31.2
สมรส	126	62.4
หย่า/แยกกันอยู่/หม้าย	13	6.4

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 62.4

ตารางที่ 6 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	155	76.7
ปริญญาตรี	46	22.8
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.5

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.7

ตารางที่ 7 แสดงศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	58	28.7
อิสลาม	144	71.3

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 70.8

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นด้านบทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ. สุโขทัย จ. นครราชสีมา

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ. สุโขทัย จ. นครราชสีมา ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของอาสาสมัคร เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ใน อ. สุโขทัย จ. นครราชสีมา	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความ คิดเห็น
บทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย								
1) ท่านมีบทบาทในการ เฝ้าระวังภัยคุกคามด้าน ความมั่นคงในพื้นที่ รับผิดชอบ	43.6 (88)	34.2 (69)	17.8 (36)	4 (8)	0.5 (1)	4.16	.891	มาก
2) ท่านมีบทบาทในการ สนับสนุนการปฏิบัติการ ป้องกันและปราบปราม การร้ายทุกรูปแบบ	38.6 (78)	34.2 (69)	25.2 (51)	1 (2)	1 (2)	4.08	.874	มาก
3) ท่านมีบทบาทในการ ประสานงานและ สนับสนุนการป้องกันการ บรรเทาสาธารณภัยทั้ง ก่อนเกิด ขณะเกิด และ การฟื้นฟูหลังจากการเกิด เหตุ	38.1 (77)	39.6 (80)	19.8 (40)	2 (4)	0.5 (1)	4.13	.831	มาก

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกเป็นรายชื่อ (ต่อ)

บทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
บทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย								
4) ท่านมีบทบาทในการรักษาความปลอดภัยตามแนวชายแดน เช่น การตั้งจุดสกัด การควบคุม เป็นต้น	33.2 (67)	39.1 (79)	22.8 (46)	3.5 (7)	1.5 (3)	3.99	.914	มาก
5) ท่านมีบทบาทในการควบคุมปราบปรามผู้หลบหนีเข้าเมืองตามแนวชายแดน	31.2 (63)	36.6 (74)	25.7 (52)	4 (8)	2.5 (5)	3.90	.972	มาก
6) ท่านมีบทบาทในการดำเนินการสนับสนุนทางการเมืองและพัฒนาท้องถิ่น	19.3 (39)	29.7 (60)	32.2 (65)	9.9 (20)	8.9 (18)	3.41	1.169	มาก

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกเป็นรายชื่อ (ต่อ)

บทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
บทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย								
7) บทบาทในการสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยเส้นทางการเดินทางต่าง ๆ	25.5 (51)	38.6 (78)	23.3 (47)	9.9 (20)	3 (6)	3.73	1.040	มาก
8) การทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น การค้ามนุษย์ การตรวจสถานบันเทิง แรงงานต่างด้าว	28.7 (58)	37.1 (75)	27.2 (55)	4.5 (9)	2.5 (5)	3.85	.971	มาก
รวม						3.90	0.65	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ บทบาทในการเฝ้าระวังภัยคุกคามด้านความมั่นคงในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.891) รองลงมา คือ บทบาทในการประสานงานและสนับสนุนการป้องกันการบรรเทาสาธารณภัยทั้งก่อนเกิด ขณะเกิด และการฟื้นฟูหลังจากการเกิดเหตุ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.831) บทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติการ

ป้องกันและปราบปรามการร้ายทุกรูปแบบ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.874) บทบาทในการรักษาความปลอดภัยตามแนวชายแดน เช่น การตั้งจุดสกัด การควบคุม เป็นต้น ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.914) บทบาทในการควบคุมปราบปรามผู้หลบหนีเข้าเมืองตามแนวชายแดน ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.972) การทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น การค้ามนุษย์ การตรวจสถานบันเทิง แรงงานต่างด้าว ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.971) บทบาทในการสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยเส้นทางการเดินทางต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 1.040) และบทบาทในการดำเนินการสนับสนุนทางการเมืองและพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.169) ตามลำดับ

นอกจากนี้ จากการศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์เชิงลึกทั้ง 8 คน ได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดน ในอำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ไปในทิศทางเดียวกัน โดยให้ความเห็นว่าบทบาทที่พบเห็นและปฏิบัติมากที่สุด คือ งานบริการและอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย และงานประสานระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างของปัญหา อีกทั้งยังต้องปฏิบัติตามคำสั่งของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และรักษาความปลอดภัยให้กับบุคคลสำคัญที่เดินทางมาในพื้นที่ โดยมีนายอำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ และประชาชนชาวอำเภอสุโขทัย กล่าวว่

“อำเภอสุโขทัยเราเป็นเมืองเศรษฐกิจ ซึ่งต้องอาศัยคนต่างชาติเข้ามาจับจ่ายใช้สอย

ประกอบกับ 3 จังหวัดเราก็มีเหตุการณ์ความไม่สงบ มันเป็นเรื่อง sensitive มาก

อส.ก็จะปฏิบัติตามหน้าที่ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายต่าง ๆ

อำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร รักษาความปลอดภัยคณะ VIP

ร่วมสังเกตการณ์ งานบรรเทาสาธารณภัย ประมาณนี้

ส่วนการป้องกันอาชญากรรม จริง ๆ อส.เรานี้จุดแข็งคือเป็นคนในพื้นที่

เรื่องการข่าวจะไว รวดเร็ว เมื่อได้ข่าวมากก็จะแจ้งให้กับผู้บังคับบัญชาทราบ

(นายอำเภอสุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2566)

“ตัวผมเองเป็นคนในพื้นที่ เดิบโตและอาศัยอยู่ที่นี้ตั้งแต่เกิด

ผมเลยมีความเข้าใจบริบทต่าง ๆ รวมถึงมีความคุ้นเคยและรู้จักกับเพื่อน พี่น้อง

ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นี้เป็นอย่างดีเวลาใครมีปัญหาอะไรถ้าเจอผมก็จะเข้ามาบอกทันทีว่า

มีปัญหาให้ช่วยจัดการ หรือช่วยแจ้งตำรวจหน่อย

ซึ่งถ้าพูดถึงบทบาทหน้าที่ทุกวันนี้ก็หลากหลาย คือเราต้องพร้อมที่จะจัดการกับทุกปัญหา

เป็นเหมือนลูกมือให้พี่ ๆ เจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ

รวมถึงผมโชคดีที่ได้โอกาสทางการศึกษาเลยมีพอมจะมีความรู้บ้าง

จึงมักได้รับหน้าที่เป็นตัวกลางในการทำงานร่วมกับหน่วยงานสำคัญ ๆ”

(เจ้าหน้าที่ อส. อำเภอสุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

“บทบาทของอาสาสมัครส่วนมากจะเป็นการช่วยเหลือตำรวจ

ในการดูแลความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่

ซึ่งจะเป็นการใช้กำลังผสม ระหว่างฝ่ายปกครองและตำรวจ

บทบาทในเรื่องของการให้ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ที่เป็นประโยชน์

การมวลชนสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ประมาณนี้”

(ผกก.สภ.สุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2566)

อีกทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชาชน อำเภอสู่โขงโลก จังหวัดนราธิวาส ที่อยู่ในพื้นที่และได้สัมผัสกับเจ้าหน้าที่ อาสาสมัครรักษาดินแดน อำเภอสู่โขงโลก มานาน ได้บอกกล่าวถึงบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดน อำเภอสู่โขงโลก ไว้ว่า

“บทบาทที่สำคัญของอาสาสมัครรักษาดินแดน อ.สู่โขงโลก

นั้นเป็นการสนับสนุนงานความมั่นคง

ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่

งานอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

และสนับสนุนช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่”

(ประชาชนชาวอำเภอสู่โขงโลก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ในด้านการบริการ จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของอาสาสมัคร เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ในอ.สุโขทัย จ.นราธิวาส	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความ คิดเห็น
บทบาทด้านการบริการ								
9) ท่านมีบทบาทในการให้ความรู้ต่อผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มอาสาสมัคร หรือผู้ที่สนใจ	24.8 (50)	37.6 (76)	26.7 (54)	8.4 (17)	2.5 (5)	3.74	1.005	มาก
10) ท่านมีบทบาทในการให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการป้องกันตัวเอง การรักษาความปลอดภัย	22.8 (46)	44.6 (90)	25.7 (52)	6.4 (1.3)	0.5 (1)	3.83	.872	มาก
11) ท่านมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือประชาชน/ชาวบ้านในพื้นที่ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจ ทหาร	46.5 (94)	32.2 (65)	17.8 (36)	3 (6)	0.5 (1)	4.21	.875	มากที่สุด
12) ท่านมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของประชาชน	36.6 (74)	39.1 (79)	20.3 (41)	3.5 (7)	0.5 (1)	4.08	.866	มาก
13) ท่านมีบทบาทในงานจิตอาสาพระราชทานและงานอื่นๆ ที่เป็นการให้บริการสาธารณะ	54 (109)	28.7 (58)	14.4 (29)	3 (6)	-	4.34	.832	มากที่สุด
รวม						4.03	0.69	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ในด้านการบริการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทในงานจิตอาสา พระราชทานและงานอื่น ๆ ที่เป็นการให้บริการสาธารณะ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.832) รองลงมา คือ บทบาทในการให้ความช่วยเหลือประชาชน/ชาวบ้านในพื้นที่ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.875) บทบาทในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของประชาชน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.866) บทบาทในการให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการป้องกันตัวเอง การรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.872) และบทบาทในการให้ความรู้ต่อผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มอาสาสมัคร หรือผู้ที่สนใจ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 1.005) ตามลำดับ

ซึ่งนอกจากข้อมูลการวิเคราะห์บทบาทอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส ในด้านการบริการข้างต้นแล้วนั้น ยังได้ทำการศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้ผลการสัมภาษณ์สอดคล้องกันในเรื่องของบทบาทในงานจิตอาสาพระราชทานและงานอื่น ๆ ที่เป็นการให้บริการสาธารณะ และบทบาทในการให้ความช่วยเหลือประชาชน/ชาวบ้านในพื้นที่ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร โดยได้มีผู้ให้ข้อมูลบางท่านได้กล่าวว่า

“บทบาทที่เด่นชัดมากที่สุด

คือบทบาทของการเป็นจิตอาสาหรือการอำนวยความสะดวก บรรเทาสาธารณภัย...

และอาจจะต้องเสริมการอบรมความรู้ด้านกฎหมาย การตรวจสอบพื้นที่

หรือการรักษาพื้นที่เพื่อรอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าพื้นที่

เพื่อจะได้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันให้ดียิ่งขึ้น”

(ประชาชนชาวอำเภอสุนทรบุรี, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

“คิดว่าบทบาทหลัก ๆ คือ ... ให้การช่วยเหลือประชาชน
 ที่เกิดเหตุสาธารณภัยต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นใน
 อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส”

(เจ้าหน้าที่ อส. อำเภอสุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

จากข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์และแบบสอบถาม สามารถสรุปประเด็นเรื่องบทบาทของ
 อาสาสมัครรักษาดินแดนและการมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร ดังนี้

บทบาทของอาสาสมัครและการมีส่วนร่วม	ความคิดเห็น
บทบาทด้านงานบริการและการประสานงาน	<ul style="list-style-type: none"> - อำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ - แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อเกิดเหตุการณ์ก่อเหตุความไม่สงบ - เป็นตัวกลางในการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างหน่วยงานรัฐและชาวบ้าน
บทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย	<ul style="list-style-type: none"> - เฝ้าระวังภัย เน้นเรื่องผู้ก่อความไม่สงบเป็นสำคัญ - เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลและจัดการเรื่องความเป็นอยู่ที่ปลอดภัยให้ชาวบ้าน

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นด้านปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ. สุโขทัย จ.นครราชสีมา

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ ในด้านปัญหาด้านการจัดการภายในองค์กร จำแนกเป็นรายชื่อ

ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
ปัญหาด้านการจัดการภายในองค์กร								
1) การขาดความร่วมมือในการทำงานภายในองค์กร เช่น ขาดความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน	21.3 (43)	19.3 (39)	25.2 (51)	11.9 (24)	22.3 (45)	3.05	1.436	ปานกลาง
2) การขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์	19.8 (40)	33.7 (68)	28.2 (57)	9.4 (19)	8.9 (18)	3.46	1.172	มาก
3) การขาดอำนาจในการตัดสินใจสำหรับการลงมือปฏิบัติงาน	19.3 (39)	27.2 (55)	31.2 (63)	15.3 (31)	6.9 (14)	3.37	1.161	ปานกลาง
4) เงินเดือน สวัสดิการ และผลประโยชน์	18.3 (37)	18.8 (38)	33.2 (67)	18.3 (37)	11.4 (23)	3.14	1.244	ปานกลาง
รวม						3.25	0.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ ในด้านปัญหาด้านการจัดการภายในองค์กรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 1.172) รองลงมา คือ การขาดอำนาจในการตัดสินใจสำหรับการลงมือปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.161)

ปัญหาเรื่องเงินเดือน สวัสดิการ และผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 1.244) และการขาดความร่วมมือในการทำงานภายในองค์กร เช่น ขาดความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 1.436) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ ในด้านปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร จำแนกเป็นรายชื่อ

ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร								
5) ความปลอดภัยในการทำงาน	13.4 (27)	30.2 (61)	45.5 (92)	6.4 (13)	4.5 (9)	3.42	.954	มาก
6) การขาดความร่วมมือในการทำงานภายนอกองค์กร เช่น ขาดความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานภายนอก	17.3 (35)	26.2 (53)	44.6 (90)	7.4 (15)	4.5 (9)	3.45	1.007	มาก
7) ความแตกต่างทางคุณลักษณะบางประการที่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน เช่น วัฒนธรรม ภาษา	10.9 (22)	27.7 (56)	44.6 (90)	11.9 (24)	5 (10)	3.28	.979	ปานกลาง
รวม						3.37	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ ในด้านปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การขาดความร่วมมือในการทำงานภายนอกองค์กร เช่น ขาดความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.007) รองลงมา คือ ความปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.964) และปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างทางคุณลักษณะบางประการที่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน เช่น วัฒนธรรม ภาษา ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.979) ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 ราย ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงทั้ง 2 คน และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนทั้ง 2 คน ได้มีความคิดไปในทิศทางเดียวกัน โดยระบุปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงทหารและตำรวจในเรื่องของ การบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนไม่มีอำนาจในการตัดสินใจในการระงับเหตุโดยจะต้องประสานหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติ อีกทั้งยังมีขั้นตอนในการประสานงานที่มีความซับซ้อนและล่าช้าทำให้ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อประชาชนได้ อีกทั้งยังบอกอีกว่ายังมีปัญหาเรื่องงบประมาณ สวัสดิการ โดยจะส่งผลไปถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น จุดที่เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนที่ประจำอยู่นั้น ไม่มีความปลอดภัยเพราะไม่มีที่กำบัง ทำให้รู้สึกถึงความไม่ปลอดภัย ทั้งนี้เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนยังบอกท้ายสุดว่า เรื่องสวัสดิการในการรักษาพยาบาลไม่ครอบคลุม กล่าวคือ สวัสดิการการรักษาพยาบาลนั้นคุ้มครองเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีภรรยาและลูกเท่านั้น แต่ไม่ครอบคลุมถึงพ่อแม่ ซึ่งเจ้าหน้าที่อาสาสมัครทำงานหนักควรครอบคลุมสิทธิการรักษาพยาบาลไปยังพ่อแม่ด้วย

สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนทั้ง 4 ราย ได้ระบุถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของอาสาสมัครไปในทิศทางเดียวกันเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนในเรื่องของความจำกัดในเรื่องของอำนาจทางกฎหมายที่ไม่ได้ให้อำนาจและหน้าที่กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน ซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

ทั้งนี้จากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งได้สัมภาษณ์กับบุคคลที่มีการสัมผัสกับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน เช่น ประชาชนชาวอำเภอสุโขทัย พลัดอำเภอสุโขทัย นายอำเภอสุโขทัย เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนอำเภอสุโขทัย ซึ่งมีมุมมองในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในบางเรื่องสอดคล้องกันกับแบบสอบถามที่ได้ทำการสอบถามเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน โดยคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครรักษาดินแดน มีทั้งปัญหาภายในองค์กรและภายนอกองค์กร โดยจะแบ่งออกเป็นประเด็น ดังนี้

4.3.1 ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย

จากการศึกษาพบว่า การบังคับใช้กฎหมายเป็นปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ประชาชน และผู้บังคับบัญชาของอาสาสมัครรักษาดินแดน ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครรักษาดินแดนที่พูดถึงมากที่สุด โดยมีบางบทสัมภาษณ์ได้พูดถึงประเด็นปัญหาดังกล่าวไว้ว่า

“อาสาสมัครรักษาดินแดน...มีขีดจำกัดในเรื่องของอำนาจทางกฎหมาย

ที่ไม่ให้อำนาจในการเข้าระงับเหตุ

ซึ่งจะต้องรายงานเหตุการณ์หรือสถานการณ์ให้กับต้นสังกัด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และรอต้นสังกัดอนุมัติก่อนถึงจะดำเนินการได้ แต่...

สุดท้ายหากได้ทำงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงก็ไม่มีปัญหาติดขัดใด ๆ

โดยทุกฝ่ายเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง...”

(ประชาชนชาวอำเภอสุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

ซึ่งเป็นคำกล่าวของประชาชนชาวอำเภอสุโขทัยที่ได้ให้ข้อมูลเชิงลึก อีกทั้งยังมีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนที่ได้ให้ข้อมูลในทำนองเดียวกันกับประชาชนอำเภอสุโขทัย โดยกล่าวว่า

“...คิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการทำงานนั้น
เป็นเรื่องของข้อกำหนดที่ไม่เอื้ออำนวยในการปฏิบัติหน้าที่
แต่ต้องคอยประสานหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่
และอำนาจเข้ามาระงับเหตุหรือเข้ามาตรวจสอบพื้นที่...”

(เจ้าหน้าที่ อส. อำเภอสุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

ทั้งนี้ปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนนั้นเป็นที่
ถกเถียงอยู่หลายภาคส่วนรวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในประเด็นนี้
รวมปลัดอำเภอ นายอำเภอ ก็ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ด้วยเช่นกัน

4.3.2 ปัญหาด้านสวัสดิการต่าง ๆ ของ อาสาสมัครรักษาดินแดน

ในประเด็นนี้ มีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนหลายคนได้ให้ข้อมูลในการทำงานเดียวกัน โดย
กล่าวว่า

“...เรื่องสวัสดิการ ต้องหาอุปกรณ์เอง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สวัสดิการตำรวจรักษาพยาบาลที่ไม่ครอบคลุมถึงพ่อและแม่

แต่ถึงอย่างนั้นในการทำงานร่วมกัน

ผมไม่ค่อยมีปัญหาอะไร...”

(เจ้าหน้าที่ อส. อำเภอสุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

4.3.3 ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัญหาด้านการจัดการภายในองค์กร
ของ อาสาสมัครรักษาดินแดน โดยผลการวิเคราะห์ด้านปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมี

ส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ ในด้านปัญหาด้านการจัดการภายในองค์กร ปรากฏตามตารางที่ 10 นั้น ปัญหาด้านการขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัญหาที่อาสาสมัครรักษาดินแดนให้ข้อมูลมากที่สุด ซึ่งในการศึกษาการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น พบว่า หนึ่งในเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“...การเดินทางไปเข้าเวรประจำร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ ทหาร

จะต้องใช้รถส่วนตัวในการเดินทางไป

ค่าน้ำมัน ค่าน้ำดื่ม ต้องใช้เงินตัวเองออก....”

(เจ้าหน้าที่ อส. อำเภอสุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

4.3.4 ปัญหาด้านการขาดความร่วมมือในการทำงานภายนอกองค์กร

ปัญหาการขาดความร่วมมือในการทำงานภายนอกองค์กร เช่น การขาดความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะหน่วยงานภายนอกองค์กร ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครรักษาดินแดน เป็นต้น ซึ่งจากสัมภาษณ์เชิงลึกได้มีผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาและอุปสรรคภายนอกองค์กร โดยมีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้ให้ข้อมูลว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“...โดยคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการทำงานนั้น

เป็นเรื่องของข้อกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยในการปฏิบัติหน้าที่

แต่ต้องคอยประสานหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจเข้ามาระงับเหตุ

หรือเข้ามาตรวจสอบพื้นที่

ควรจะมีช่องทางในการสื่อสารที่เข้าถึง ชาวสาร รวดเร็ว เข้าใจ....”

(เจ้าหน้าที่ อส. อำเภอสุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

“...ปัญหาอีกเรื่องคือการติดต่อสื่อสาร มันจะหลายชั้นตอนมากกว่าจะทราบเรื่องใช้เวลานาน

ที่ว่าควรจะจัดหาเครื่องวิทยุประจำตัวให้กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครไว้ติดตัว

เพราะว่าเวลาแจ้งเหตุ เขาจะได้แจ้งผ่านวิทยุมาเลย

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่จะได้ยินไปด้วยกัน

ซึ่งมันจะส่งผลให้ตำรวจเข้าไปถึงที่เกิดเหตุประเมินสถานการณ์ได้รวดเร็ว

แต่เขาก็คิดเรื่องบในการจัดหาอีกมันก็เลยเป็นปัญหาแต่ก็ปฏิบัติกันได้...”

(เจ้าหน้าที่ อส. อำเภอสู่โขงไกลก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

4.3.5 ปัญหาด้านความปลอดภัยในการทำงาน

ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นปัญหามากที่สุดที่เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนได้ให้ข้อมูล ซึ่งจะไปสอดคล้องกับปัญหาภายในองค์กรในด้านของการขาดแคลนงบประมาณ สวัสดิการต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนจะได้รับ โดยเฉพาะอาสาสมัครรักษาดินแดนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งจะต้องมีอุปกรณ์ที่ครบและที่สำคัญคือความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้มีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนได้ให้ข้อมูลในส่วนนี้ว่า

“...ถ้าเทียบเรื่องความปลอดภัยในการดูแลความปลอดภัยในชีวิต

ทรัพย์สินของประชาชนนะ ผมว่าตัวผมเองยังไม่มีความปลอดภัยเลย

ที่คูณะ ปืนที่ผมเบ็กมากก็ไม่รู้ยิงได้ไหม เลื่อยเกราะก็ไม่รู้จะกันกระสุนได้ขนาดไหน

ที่สำคัญนะ ผมนั่งเข้าเวรในพื้นที่ชั้นใน ป้อมกำบัง หรือกระสอบทราย ยังไม่มีให้ผมเลย

แล้วผมจะเอาความปลอดภัยมาจากไหน ผนตก แดดส่อง พัดลม...”

(เจ้าหน้าที่ อส. อำเภอสู่โขงไกลก, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

จากข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์และแบบสอบถาม สามารถสรุปประเด็นเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครรักษาดินแดนและการมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร ดังนี้

ปัญหา อุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วม	ความคิดเห็น
ปัญหาด้านการจัดการภายในองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> - ขีดจำกัดในเรื่องของอำนาจทางกฎหมายที่ไม่ให้อำนาจในการเข้าระงับเหตุ - สวัสดิการต่างๆ ของ อาสาสมัครรักษาดินแดน - ขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์
ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดความร่วมมือในการทำงานภายนอกองค์กร - การติดต่อสื่อสาร มันจะหลายขั้นตอนมากกว่าจะทราบเรื่องใช้เวลาานาน

4.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย ในการป้องกันอาชญากรรม

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คน มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องของแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ โดยบอกว่าจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของบทบาทหน้าที่ สร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน สร้างความสำคัญให้กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนเพิ่มมากขึ้น และสร้างกองทุนสนับสนุนจากกลุ่มประชาชน องค์กรต่าง ๆ อีกทั้งการให้สัมภาษณ์ของประชาชน 1 คนนั้น ยังบอกอีกว่า ควรจะระดมทุนจากกลุ่มธุรกิจเพื่อจัดสรรอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน ท้ายสุดเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนบอกว่า แนวทางที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ได้ดึนั้น ควรจะลดขั้นตอนการรายงานเหตุที่ส่งไปยังผู้บังคับบัญชาและส่งต่อให้หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ทหารและตำรวจลง เพื่อจะได้ลดเวลาในการแจ้งให้กับผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมได้ไวและเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

“...รู้ว่าเรื่องงบประมาณเป็นเรื่องที่พุดยาก เพราะไม่ว่าหน่วยงานไหน ๆ ก็คงมีปัญหาตรงนี้ทั้งนั้น

แต่ถ้ามีมาตรการบางอย่างที่สามารถช่วยเพิ่มงบตรงนี้ได้จะดีมาก

เพราะงานของเราต้องการงบ ไม่ใช่แค่สำหรับตัวเอง แต่สำหรับช่วยเหลือชาวบ้านด้วย”

(เจ้าหน้าที่ อส. อำเภอสุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566)

“คิดว่าควรจะมีจัดฝึกอบรมการบังคับใช้กฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงาน

เพื่อทำงานร่วมกันง่ายขึ้น หรือช่วยแบ่งเบางานของตำรวจ...”

(รอง ผกก.ป.สภ.สุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2566)

“ควรเพิ่มช่องทางติดต่อสื่อสารในการแจ้งเหตุที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

เพื่อจะได้สั่งการในการป้องกันเหตุและระงับเหตุได้ทันท่วงที”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 (รอง ผกก.ป.สภ.สุโขทัย, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2566)
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา” เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method research) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ใน อำเภอ สุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย ในการป้องกันอาชญากรรมใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยที่ก่อนจะนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลได้มีการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ซึ่งในภาพรวมแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.893 จากนั้นจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 202 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ส่วนกลุ่มประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ 1) นายอำเภอสุโขทัย 2) ปลัดอำเภอฝ่ายงานป้องกัน 3) ผกก.สภ.สุโขทัย 4) รอง ผกก.ป.สภ.สุโขทัย 5) อาสาสมัครรักษาดินแดน 2 คน และ 6) ประชาชนในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย จำนวน 2 ราย รวมทั้งสิ้น 8 ราย ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครในพื้นที่ อ.สุโขทัย จ.นครราชสีมา ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในกลุ่มอายุ 31-50 ปี มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาท โดยมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป สถานภาพสมรส จบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และนับถือศาสนาอิสลาม

ในส่วนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดจำนวน 8 ราย เป็นกลุ่มคนที่ทำงานร่วมกันเกี่ยวกับอาชญากรรมในพื้นที่ความมั่นคง ได้แก่ 1) นายอำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส 2) ปลัดอำเภอสุโขทัย คูแลงานป้องกัน 3) ผกก.สภ.สุโขทัย สังกัดภูธรจังหวัดนราธิวาส กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 4) รอง ผกก.ป.สภ.สุโขทัย ภูธรจังหวัดนราธิวาส กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 5) อาสาสมัครรักษาดินแดน อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส 6) อาสาสมัครรักษาดินแดน อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส 7) ประชาชน อำเภอสุโขทัย อายุ 41 ปี 8) ประชาชน อำเภอสุโขทัย อายุ 55 ปี

5.1.2 ความคิดเห็นด้านบทบาทและปัญหาของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส

1) จากการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบจำนวนทั้ง 202 ราย พบว่า ความคิดเห็นด้านบทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทในการเฝ้าระวังภัยคุกคามด้านความมั่นคงในพื้นที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.891) รองลงมา คือ บทบาทในการประสานงานและสนับสนุนการป้องกันการบรรเทาสาธารณภัยทั้งก่อนเกิด ขณะเกิด และการฟื้นฟูหลังจากการเกิดเหตุ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.831) บทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการร้ายทุกรูปแบบ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.874) บทบาทในการรักษาความปลอดภัยตามแนวชายแดน เช่น การตั้งจุดสกัด การควบคุม เป็นต้น ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.914) บทบาทในการควบคุมปราบปรามผู้หลบหนีเข้าเมืองตามแนวชายแดน ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.972) การทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น การค้ามนุษย์ การตรวจสถานบันเทิง แรงงานต่างด้าว ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.971) บทบาทในการสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยเส้นทางการเดินทางต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 1.040) และบทบาทในการดำเนินการสนับสนุนทางการเมืองและพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.169) ตามลำดับ

2) ความคิดเห็นด้านบทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอ.สุโขทัย จ.นครราชสีมา ในด้านการบริการ พบว่า บทบาทที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทในงานจิตอาสาพระราชทานและงานอื่น ๆ ที่เป็นการให้บริการสาธารณะ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.832) รองลงมา คือ บทบาทในการให้ความช่วยเหลือประชาชน/ชาวบ้านในพื้นที่ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจ ทหาร ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.875) บทบาทในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของประชาชน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.866) บทบาทในการให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการป้องกันตัวเอง การรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.872) และบทบาทในการให้ความรู้ต่อผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มอาสาสมัคร หรือผู้ที่สนใจ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 1.005) ตามลำดับ

3) ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ ในด้านปัญหาด้านการจัดการภายในองค์กร พบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 1.172) รองลงมา คือ การขาดอำนาจในการตัดสินใจสำหรับการลงมือปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 1.161) ปัญหาเรื่องเงินเดือน สวัสดิการ และผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 1.244) และการขาดความร่วมมือในการทำงานภายในองค์กร เช่น ขาดความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 1.436) ตามลำดับ

4) ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ ในด้านปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร พบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การขาดความร่วมมือในการทำงานภายนอกองค์กร เช่น ขาดความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.007) รองลงมา คือ ความปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.964) และปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างทางคุณลักษณะบางประการที่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน เช่น วัฒนธรรม ภาษา ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.979) ตามลำดับ

5.1.3 ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ บทบาท ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่อำเภอสุโขทัย โกลก สามารถสรุปใจความตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1) ความคิดเห็นต่อบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ในอำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คน ได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดน ในอำเภอสุโขทัย โกลก จังหวัดนราธิวาส ไปในทิศทางเดียวกัน โดยให้ความเห็นว่า บทบาทที่พบเห็นและปฏิบัติมากที่สุด คือ งานบริการและอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย โกลก และงานประสานระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างของปัญหา อีกทั้งยังต้องปฏิบัติตามคำสั่งของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และรักษาความปลอดภัยให้กับบุคคลสำคัญที่เดินทางมาในพื้นที่

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย โกลก

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 ราย ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงทั้ง 2 คน และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนทั้ง 2 คน ได้มีความคิดไปในทิศทางเดียวกัน โดยระบุปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง ทหารและตำรวจในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนไม่มีอำนาจในการตัดสินใจในการระงับเหตุ โดยจะต้องประสานหลายหน่วยงานที่มีหน้าที่ และอำนาจในการปฏิบัติ อีกทั้งยังมีขั้นตอนในการประสานงานที่มีความซับซ้อนและล่าช้า ทำให้ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อประชาชนได้ อีกทั้งยังบอกอีกว่ายังมีปัญหาเรื่องงบประมาณ สวัสดิการ ที่ส่งผลไปถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น จุดที่เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนที่ประจำอยู่นั้น ไม่มีความปลอดภัยเพราะไม่มีที่กำบัง ทำให้รู้สึกถึงความไม่ปลอดภัย ทั้งนี้เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนยังบอกท้ายสุดว่า เรื่องสวัสดิการในการ

รักษาพยาบาลไม่ครอบคลุม กล่าวคือ สวัสดิการการรักษาพยาบาลนั้นคุ้มครองเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีภรรยาและลูกเท่านั้น แต่ไม่ครอบคลุมถึงพ่อแม่ ซึ่งเจ้าหน้าที่อาสาสมัครทำงานหนักควรจะถูกครอบคลุมสิทธิการรักษาพยาบาลไปยังพ่อแม่ด้วย

สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนทั้ง 4 ราย ได้ระบุถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของอาสาสมัครไปในทิศทางเดียวกันเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนในเรื่องของความจำกัดในเรื่องของอำนาจทางกฎหมายที่ไม่ได้ให้อำนาจ และหน้าที่กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน ซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

3) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย ในการป้องกันอาชญากรรม

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 8 คน มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องของแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ โดยบอกว่าจะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของบทบาทหน้าที่ สร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน สร้างความสำคัญให้กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนเพิ่มมากขึ้น และสร้างกองทุนสนับสนุนจากกลุ่มประชาชน องค์กรต่างๆ อีกทั้งการให้สัมภาษณ์ของประชาชน 1 คนนั้น ยังบอกอีกว่า ควรจะระดมทุนจากกลุ่มธุรกิจ เพื่อจัดสรรอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่สำหรับเพิ่มความปลอดภัยให้กับเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน ท้ายสุดเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนได้ให้ความคิดเห็นว่า แนวทางที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ได้ดั้น ควรจะลดขั้นตอนการรายงานเหตุที่ส่งไปยังผู้บังคับบัญชา และส่งต่อให้หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ทหารและตำรวจน้อยลง เพื่อจะได้เป็นการลดเวลาในการแจ้งให้กับผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมได้อย่างรวดเร็ว และเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เน้นการศึกษาถึงบทบาท ลักษณะปัญหา การหาแนวทางแก้ไขโดยการพยายามหาสาเหตุที่มาที่ไปของปัญหา โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของอาสาสมัครในพื้นที่ การศึกษาสามารถอภิปรายผลการศึกษา และข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ ตามประเด็นของการวิจัย 3 ส่วน ดังนี้

1) ข้อมูลด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดน

จากลำดับบทบาทที่มีความสำคัญในการปฏิบัติงานตามข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่า มีความสอดคล้องกัน โดยบทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บทบาทในการเฝ้าระวังภัยคุกคามด้านความมั่นคงในพื้นที่รับผิดชอบ ส่วนบทบาทด้านการให้บริการ พบว่า บทบาทในงานจิตอาสาพระราชทานและงานอื่น ๆ ที่เป็นการให้บริการสาธารณะ เป็นบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด นอกจากนี้ยังมีบทบาทอื่น ๆ ที่มีความสำคัญเช่นกันเนื่องจากเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติจะเห็นได้ว่าอยู่ในอยู่ในระดับมาก

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์เชิงลึกพร้อมด้วยจะเห็นได้ว่าแม้อาสาสมัครรักษาดินแดนจะมีบทบาทหลักในการดูแลความปลอดภัยและเฝ้าระวังภัยคุกคามด้านความมั่นคงในพื้นที่รับผิดชอบ แต่ในการที่จะทำหน้าที่ดูแลประชาชนในพื้นที่ได้ก็มาพร้อมกับความรับผิดชอบในด้านอื่น ๆ อย่างเลี่ยงไม่ได้ เช่น การให้ความช่วยเหลือและการอำนวยความสะดวก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ในบางบทบาทจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องของอาชญากรรมโดยตรง แต่ก็เป็นไปได้เพื่อมุ่งเน้นมาตรการการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนใน อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครสวรรค์ เป็นหลัก สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับกองอาสาสมัครรักษาดินแดนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ รวมถึงรัฐากร ผดุงรส และคณะ (2564) ที่ได้กล่าวไว้ว่า สมาชิกกองอาสาสมัครรักษาดินแดนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีบทบาทค่อนข้างกว้างและแตกต่างจากที่อื่น ๆ เพราะบริบทในเรื่องของความมั่นคงในพื้นที่ภายใต้สถานการณ์ความรุนแรงมากกว่าท้องที่อื่นของประเทศ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครรักษาดินแดนนั้นจะเน้นไปที่เรื่องของการตอบสนองมาตรการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่

ทั้งนี้ จากบทสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่ามาตรการที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีความสำคัญที่สุดในการทำงานของตน ได้แก่ การเสริมสร้างการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน โดยที่อาสาสมัครทำหน้าที่เป็น

ผู้ประสานงานระหว่างตำรวจและชุมชน กล่าวคือ การมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกเรื่องการสื่อสารและการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาสารักชาติในตนเองมองว่าตนมีประโยชน์และความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล ข้อกังวล ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอดจนการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแบ่งปันข้อมูล แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการของทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับชุมชน ที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจ สมาชิกในชุมชน หรือคนในพื้นที่เพื่อจัดการกับปัญหาอาชญากรรม

เมื่อพิจารณาลักษณะการทำงานรวมถึงบทบาทของอาสารักชาติในตนเอง พบว่า ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมในระดับที่ 1 ขึ้นให้ข้อมูลข่าวสาร Inform ระดับที่ 2 ขึ้นรับฟังความคิดเห็น Consult และระดับที่ 3 ขึ้นเข้ามามีบทบาท Involve ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของออร์ทีย์ กักพล (2552) และระดับที่ 3 หรือระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (informing) ตามแนวคิดของอาร์นสไตน์ (Arnstein, 1969) คือ ระดับการให้ข้อมูล อาจกล่าวได้ว่า อาสารักชาติในตนเองนั้นเป็นกลุ่มคนผู้มีส่วนสำคัญในด้านการสื่อสารข้อมูลและการเป็นตัวแทนเพื่อทำงานร่วมกับประชาชน หากแต่มีประเด็นปัญหาในการขาดอำนาจในหน้าที่ ทำให้ไม่สามารถที่จะมีส่วนร่วมมากกว่านี้ได้ โดยการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์จะเห็นว่าแม้อาสารักชาติในตนเองจะเจอผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า แต่ก็ไม่สามารถจับกุมได้ กฎระเบียบจึงกลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการทำงาน และระดับการมีส่วนร่วมของอาสารักชาติในตนเอง

นอกจากนี้ ยังพบข้อสังเกตที่น่าสนใจว่าองค์กรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพยายามที่จะเชิญชวนคนรุ่นใหม่ให้เข้าร่วมกับกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่มากขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยง จึงมีแนวคิดว่าหากบุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนหรือการเป็นอาสารักชาติในตนเอง ก็มีแนวโน้มที่คนเหล่านี้จะศรัทธาและสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในพื้นที่ของตนได้ ในแง่นี้อาจกล่าวได้ว่าองค์กรประกอบตามทฤษฎีความผูกพันทางสังคมของเฮอร์สชชี (Travis Hirschi, 1969) ที่มีอิทธิพลต่ออาสารักชาติในตนเองในพื้นที่มากที่สุดให้อยากมาเข้าร่วมมากที่สุด ได้แก่ องค์กรประกอบด้านการเข้าร่วม (involvement) อย่างไรก็ตาม ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ด้านคุณสมบัติก่อนที่จะมีการรับบุคคลเข้าร่วมอย่างชัดเจน

2) ข้อมูลด้านปัญหาของอาสาสมัครรักษาดินแดน

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณได้แสดงให้เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องของการขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ ความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ และการขาดความร่วมมือในการทำงานภายนอกองค์กร เช่น ขาดความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่หน่วยงานภายนอก สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้ทำการสัมภาษณ์ในกลุ่มอาสาสมัคร ที่ได้ให้ความคิดเห็นว่าปัญหาที่สำคัญ คือ สวัสดิการที่ยังไม่ครอบคลุม รวมไปถึงการบังคับใช้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ที่ไม่เอื้ออำนวยในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับการศึกษาของ ชลิตา ตั้งธนาธิมากร (2562) ที่แสดงถึงปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมาย โดยระบุไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) ปัญหาเกี่ยวกับการก่อตั้งกองอาสารักษาดินแดน 2) ปัญหาเกี่ยวกับชั้นยศของอาสารักษาดินแดน และ 3) ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลของอาสารักษาดินแดน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นตัวแทนกลุ่มอาสาสมัครได้ให้รายละเอียดตรงกันว่าสวัสดิการรักษายาบาลนั้นไม่ครอบคลุมถึงพ่อ และแม่ จะถึงเฉพาะบุตรและภรรยาเท่านั้น ซึ่งเป็นเหตุผลให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ Ronald van Steden และ Shanna M. Mehlbaum (2018) ที่พบว่า ปัญหาที่พบในอาสาสมัครเพื่อรักษาความปลอดภัย เกิดจากปัจจัยในเรื่องของความไม่มั่นคง และวิสัยทัศน์ที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับอนาคตของอาสาสมัครตำรวจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ยังพบประเด็นเกี่ยวปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่แตกต่างกันในกลุ่มผู้ที่เป็นอาสาสมัครและกลุ่มผู้สั่งการ โดยผู้ที่มีอำนาจสั่งการมองถึงปัญหาเกี่ยวกับศักยภาพในตัวบุคคลของอาสาสมัครเป็นหลัก ในขณะที่กลุ่มอาสาสมัครเน้นถึงปัญหาในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย ให้ข้อมูลว่าปัญหาเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนไม่มีอำนาจในการตัดสินใจในการระงับเหตุ เนื่องจากตามกฎหมายอาสาสมัครจะมีบทบาทในฐานะผู้สนับสนุนมากกว่า ดังนั้นเมื่อเกิดเหตุอาชญากรรมขึ้นจึงมีความล่าช้าในการปฏิบัติการเนื่องจากจะต้องประสานหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติให้เข้ามาช่วยเหลือ

นอกเหนือจากนี้ ยังพบว่า ประเภทอาชญากรรมที่พบบ่อยมากที่สุดในพื้นที่ ได้แก่ อาชญากรรมพื้นฐาน (traditional street crimes) หมายถึง อาชญากรรมพื้นฐานเกิดขึ้นมาพร้อมกับ

มนุษย์ชาติและเป็นอาชญากรรมที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในทุกสังคม ไม่มีสังคมใดไม่มีอาชญากรรมขึ้นพื้นฐาน คนทั่วไปต้องการความต้องการในระดับพื้นฐานต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของผู้อื่น เช่น การลักทรัพย์ และการฉ้อโกงทรัพย์ เป็นต้น โดยในพื้นที่ที่มีการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายกันบ่อยครั้ง ซึ่งอาชญากรรมดังกล่าวอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของอาสาสมัครในการจัดการ ส่งผลให้เป็นปัญหาหนึ่งในการทำงานเช่นกัน โดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (crime triangle theory) ได้ให้แนวทางในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมโดยเสนอว่า ควรตัดองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งออกไปได้แก่ ด้านที่ 1 ผู้กระทำความผิด/ คนร้าย (offender) หมายถึง บุคคลที่มีเจตนาที่จะก่อเหตุหรือลงมือกระทำความผิด ดังนั้นตำรวจหรือผู้ที่รับผิดชอบในการควบคุมการกระทำความผิดในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายจะต้องมุ่งเน้นใช้ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (law enforcement theory) เช่น การเฝ้าระวังบุคคลพันโทษ การกำหนดมาตรการควบคุมแหล่งอบายมุข การระดมกวาดล้างอาชญากรรม การจับกุมตามหมายจับ การสืบสวนหาข่าว การตีวงสุรา การปิดล้อมตรวจค้น การไประงับเหตุอย่างรวดเร็ว และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านที่ 2 เหยื่อ (victim)/ เป้าหมาย (target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของ ที่ผู้กระทำความผิดมุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ โดยผู้เสียหายหรือประชาชนทั่วไปต้องรู้จักการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน ทั้งนี้ ตำรวจและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม หรือไม่ให้เกิดเป็นเหยื่ออาชญากรรม

ด้านที่ 3 โอกาส (opportunity) หมายถึง ช่วงเวลา (time) และสถานที่ (place) ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำความผิดสามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม ซึ่งสามารถป้องกันได้โดย การตัดช่องโอกาสในช่วงเวลา โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ (show off force) ต้องมุ่งปรากฏตัวให้บ่อยขึ้น รวมถึงมีการตั้งจุดตรวจค้นอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น สำหรับเรื่องการตัดช่องโอกาสในเรื่องสถานที่นั้นสามารถกระทำ ได้หลายวิธี เช่น วิธีการปรับสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์สภาพแวดล้อม ในการลดโอกาสการก่ออาชญากรรม อาจทำได้โดยการสร้างรั้วหรือสิ่งกีดขวางมิให้ผู้กระทำ ผิดเข้าถึงบริเวณสิ่งของ หรือบุคคล โดยเพิ่มความเสี่ยงที่คนร้ายจะถูกตรวจพบหรือถูกจับกุมมากยิ่งขึ้น ตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (crime control through environmental design)

แต่ด้วยปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครรักษาดินแดนที่ได้กล่าวมา จึงเห็นควรให้ตัดโอกาสในการกระทำความผิด เพราะอาสาสมัครมีหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรมโดยใช้รูปแบบหรือการปรากฏกายอยู่เป็นประจำ ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดเกิดความลังเล หรือเลือกที่จะไม่ก่อเหตุทำให้เป็นการตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดได้

จากปัญหาและอุปสรรคทั้งหมดที่ปรากฏในข้างต้น ตามแนวทางของทฤษฎีป้องกันอาชญากรรม หลักการของทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (crime control through environmental design) อาจเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการวางแผนป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่มากที่สุด เนื่องจากเป็นที่สังเกตว่าในพื้นที่ที่มีลักษณะการใช้ “มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย” ค่อนข้างมาก คือ มาตรการที่ประชาชนเป็นเจ้าของผู้ดำเนินการ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมด้วย อาจกล่าวได้ว่าเมื่ออาสาสมัครมีความยุ่งยากในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ในเบื้องต้นจึงจำเป็นต้องพึ่งพาสมาชิกในชุมชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญในการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ การส่งเสริมค่านิยมและทัศนคติที่ดีของชุมชน การทำงานร่วมกันเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของมาตรการเชิงรุกและการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ในการปรับปรุงสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในชุมชน การให้การศึกษาและโอกาสในการทำงาน ส่งเสริมความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในเบื้องต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) ข้อมูลด้านแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัคร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย ในการป้องกันอาชญากรรม สามารถเสนอแนะแนวทางดังนี้

1) การจัดตั้งโครงการฝึกอบรมอาสาสมัครรักษาดินแดน โดยในปัจจุบันจะต้องส่งอาสาสมัครไปอบรมในต่างจังหวัดซึ่งเป็นพื้นที่ ๆ มีการเปิดอบรมโดยเฉพาะ แต่ด้วยลักษณะงานของอาสาสมัครที่มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เมื่อได้ปฏิบัติงานจริงจึงพบว่าอาสาสมัครไม่ได้รับความรู้ที่เพียงพอหรือเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่ ๆ มีเหตุการณ์ความไม่สงบ ดังนั้นหากมีการจัดตั้งศูนย์อบรมและให้ผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โดยตรงมาเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสำคัญ

ก็จะเป็นองค์ความรู้พื้นฐานและรากฐานทางความคิดที่มีประโยชน์ต่ออาสาสมัคร โดยเฉพาะสำหรับผู้ ที่เพิ่งเริ่มเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนการฝึกอบรมเฉพาะด้านเกี่ยวกับเทคนิคการต่อต้านการก่อการร้าย การวิเคราะห์ข่าวกรอง และการรักษาชุมชน

2) การเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร จากการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าอาสาสมัครมีส่วนร่วมในระดับการให้ข้อมูลข่าวสารเท่านั้น ทั้งที่ในความเป็นจริงอาสาสมัครสามารถมีส่วนร่วมได้มากกว่านี้ แต่ด้วยข้อบังคับทางกฎหมายจึงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เกินขอบเขตที่ถูกกำหนดได้ ซึ่งการจะเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในด้านนี้ได้ อาจจะต้องมีการปรับแก้ข้อบังคับและกำหนดบทบาทอาสาสมัครรักษาดินแดนให้ชัดเจนและง่ายต่อผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น รวมถึงเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายและชุมชนท้องถิ่น แต่ต้องเป็นไปบนพื้นฐานการทำงานที่ไม่ทับซ้อนและล้ำเส้นการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น

3) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ จากการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณได้แสดงให้เห็นว่าการขาดแคลนงบประมาณในการทำงานเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้นจึงมีการเสนอเรื่องของเพิ่มงบประมาณไปยังหน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบดูแล รวมถึงต้องมีมาตรการสำหรับการตรวจสอบว่าอาสาสมัครป้องกันดินแดนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานของอาสาสมัคร

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดนที่ปฏิบัติมากที่สุุดนั้นเป็นบทบาทในการบริการในงานจิตอาสาพระราชทานและงานอื่น ๆ ที่เป็นการให้บริการสาธารณะ และการให้ความช่วยเหลือประชาชนหรือชาวบ้านในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ แต่ในทางกลับกัน อาสาสมัครรักษาดินแดน ในอำเภอสุโขทัยเองก็มีปัญหาการจัดการภายในองค์กรเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เงินเดือน สวัสดิการ นำไปสู่ปัญหาที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร

เช่น ความปลอดภัยในการทำงาน รวมถึงการขาดอำนาจในการตัดสินใจสำหรับการลงมือปฏิบัติ เนื่องจากข้อกฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ไม่เอื้ออำนวยให้ทำ และนำไปสู่การขาดความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบดูแลควรจะมีการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมความไว้วางใจโดยให้ความสำคัญกับอาสาสมัครมากขึ้น และแสวงหาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและชุมชนท้องถิ่นโดยจัดให้มีช่องทางส่งข่าวข้อมูลได้ง่ายเพื่อจะได้มีช่องทางในการแจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย หรือเบาะแสของอาชญากรรม จะทำให้ลดช่องว่างของขั้นตอนการส่งต่อข้อมูลลงไป ส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนรายงานกิจกรรมที่น่าสงสัยและจัดหาช่องทางที่ปลอดภัยให้พวกเขาทำเช่นนั้น ปรับปรุงขีดความสามารถในการบังคับใช้กฎหมาย โดยจัดการฝึกอบรมด้านกฎหมายและจัดเตรียมเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเพื่อตอบสนองต่ออาชญากรรมทั่วไปและภัยคุกคามของผู้ก่อความไม่สงบอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการนำเอาเทคโนโลยีและยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้

2. ควรส่งเสริมกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์สำหรับการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของกองอาสารักษาดินแดน เพื่อให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของอาสาสมัครในวงกว้างมากขึ้น สร้างความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือ ตลอดจนการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ และได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องสำหรับบทบาทด้านการป้องกันอาชญากรรมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เนื่องจากอาสาสมัครรักษาดินแดน สังกัดในกรมอาสารักษาดินแดน กระทรวงมหาดไทย และมีพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ รวมถึงสวัสดิการต่าง ๆ ทำให้อาสาสมัครรักษาดินแดนเกิดข้อจำกัดในบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบไว้ กล่าวได้ว่าอาสาสมัครรักษาดินแดนเป็นกองกำลังประจำถิ่น (local force) ที่รับสมัครมาจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งมีความเข้าใจพื้นที่เป็นอย่างดี แต่ด้วยข้อบังคับ กฎหมาย ทำให้อาสาสมัครรักษาดินแดนสามารถช่วยเหลือหรือดำเนินการอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร

ได้ไม่เต็มที่ จึงควรจะปรับข้อกำหนด หรือระเบียบในการปฏิบัติหน้าที่ของ อาสาสมัครรักษาดินแดนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความ แตกต่างจากพื้นที่อื่น ซึ่งจะต้องแสวงความร่วมมือกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ เป็นกระบอกเสียง รวมถึงจุดเชื่อมระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

2. หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ ควรจะจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครรักษาดินแดน ด้านบทบาทในการป้องกัน อาชญากรรมที่สอดคล้องกับการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้อาสาสมัครรักษาดินแดน ได้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการป้องกันปราบปรามร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. อาสาสมัครรักษาดินแดนจะต้องมีการหมั่นทบทวนกระบวนการในการทำงานร่วมกับ เจ้าหน้าที่ทหาร และตำรวจ โดยผู้บังคับบัญชาควรจัดการฝึกอบรมทบทวน ขั้นตอนการปฏิบัติของอาสาสมัครรักษาดินแดนอยู่เสมอ เนื่องจากสภาพแวดล้อม รวมไปถึงรูปแบบของอาชญากรรมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงจะต้องมีการ ฝึกทบทวนอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มประชากรที่ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเป็นอาสาสมัครรักษา ดินแดนเพียงกลุ่มเดียว ทำให้ข้อมูลที่ได้มาอาจจะไม่หลากหลาย โดยจากการสัมภาษณ์พบว่ามีผู้ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอื่นที่สามารถให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครรักษา ดินแดนได้เช่นกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในกลุ่มประชากรอื่นที่ อยู่ในพื้นที่ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานด้านความมั่นคงด้วย เช่น ตำรวจ เพื่อจะได้ทราบปัญหา อุปสรรคมากขึ้น รวมไปถึงข้อเสนอแนวทางจากภาคประชาชนและหน่วยงานอื่น เนื่องจากพื้นที่ อำเภอสู่โขงโลก เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางสังคม เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งจะ นำไปสู่การปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานของอาสาสมัครให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กองวิทยาการ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง. (2563). *คู่มือการสอบเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตรสายวิทยาการ จำพวกทหารสารวัตร*. กรุงเทพฯ: กองวิทยาการ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง.

ชรินทร์ โกพัฒน์ตา. (2557). *คู่มือการบริหารการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมคดีประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินอาคารร้านทอง*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการตำรวจ กองบัญชาการศึกษานักงานตำรวจแห่งชาติ.

ชลิตา ตั้งธนาธิมากร. (2563). ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายบางประการเกี่ยวกับกองอาสารักษาดินแดน. *วารสารมหาจุฬานาครทรรณ*. 6(10), 5908-5926.

ชวาลา กุลจิตตินภกร และวัลลภ พิริยวรรณะ. (2562). บทบาทกองอาสารักษาดินแดน ในการรักษาความสงบในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา. *ในการประชุมวิชาการระดับชาติ มจร ครั้งที่ 3, (195-210)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2566). “เหตุการณ์ความไม่สงบ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้” กับ “ประวัติศาสตร์บาดแผล”. *ศิลปะวัฒนธรรม ฉบับกุมภาพันธ์ 2548*.

ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *การมีส่วนร่วมแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: พาณิชพระนคร.

นพดล เหล่าพญา, ผกาวดี สุพรรณจิตวนา และปะการัง ชื่นจิตร (2562). *บทบาทหน้าที่ของสมาชิกอาสารักษาดินแดนในการเข้าร่วมภารกิจกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหารและตำรวจในสถานบริการ*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2551). *อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์. (2551). *ผลการปฏิบัติงานโครงการ “ตำรวจกองปราบผู้รับใช้ชุมชน (community policing)*. กรุงเทพฯ: กองบังคับการปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง.

พรชัย ชันดี. (2558). *ทฤษฎีอาชญาวิทยา : หลักการงานวิจัยและนโยบายประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ส. เจริญการพิมพ์.

ภรานิตย์ จันทรัมย์. (2559). *ความคิดเห็นของประชาชนผู้บริการต่อโครงการฝากบ้านไว้กับตำรวจผ่าน social application ในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.

รจนา น้อยปลุก. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารท้องถิ่น. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเนชั่น.

รัฐากร ผดุงรส และฉาน เรืองธรรมสิงห์. (2564). *แนวทางการปรับบทบาทการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนของจังหวัดขอนแก่น*. *Journal of MCU Nakhoudthat*. Vol. 8 NO.10: December 2020, 237-238.

เรวดี แก้วมณี. (2562). *ศักยภาพอุตสาหกรรมในพื้นที่ด้ามขวานทอง เมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”*. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2566. <http://www.oie.go.th>

ไวพจน์ จำปานิล. (2557). *รูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการป้องกัน อาชญากรรมและปัญหาสังคม ตำรวจภูธรภาค 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ศุภกานดา สุขศรีวงศ์. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 5 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. (2560). *ทำไมถึงมาเป็น...สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนใน 3 จชต*. สืบค้นเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2566. <https://www.isoc5.net/articles/view/129/>

สมบัติ นามบุรี. (2562). *ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์*. วารสารวิจัยวิชาการ. 2(1), 183-197.

สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์. (2532). *การพัฒนาสังคม: แนวทางการพัฒนาชุมชนชีวิตใหม่สู่งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2543). *คู่มือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ปี 2543*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2556). *คู่มือการบริหารงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม*. กรุงเทพฯ.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2557). *คู่มือการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานป้องกันปราบปรามในสถานีตำรวจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2559). *นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560 - 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

สำนักอำนวยการกองรักษาดินแดน. (ม.ป.ป.). *ประวัติสำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน*. สืบค้นเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2566. https://multi.dopa.go.th/asa/info_organ/about1

สุดสงวน สุธีสร. (2547). *อาชญาวิทยา (พิมพ์ครั้งที่2)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุภาพิชญ์ ธีระวัฒน์. (2564). *สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน*. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2566. <https://library.parliament.go.th/th/radioscript-rr2564-jul2>

อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์

อੰณพ ชูบำรุง และอุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2555). *อาชญากรรมและอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารี วิบูลย์พงศ์ และคณะ (2560). *รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579)*. กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน. <https://doi.org/10.1145/169070.169549>

อุบลวรรณ แก้วพรหม. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมตามหลักทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน : ศึกษากรณีชุมชนมัสยิดมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกรินทร์ ทิพย์ชโลทร. (2549). *บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ในการรักษาความสงบเรียบร้อย : กรณีศึกษา กองร้อยอาสารักษาดินแดน จังหวัดนราธิวาสที่ 1 จังหวัดนราธิวาส*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; กรุงเทพฯ. DOI: https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/NIDA.the.2006.165

ภาษาอังกฤษ

Hsu SC, Chen KY, Lin CP, Su WH. Knowledge Development Trajectories of Crime Prevention Domain: An Academic Study Based on Citation and Main Path Analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022 Aug 25;19(17):10616. doi: 10.3390/ijerph191710616. PMID: 36078333; PMCID: PMC9518402.

James L. Creighton. (2005). *The Public Participation Handbook: Making Better Decisions through Citizen Involvement*. San Francisco: Jossey Bass Publisher.

Ronald van Steden & Shanna M. Mehlbaum. (2019). Police volunteers in the Netherlands: a study on policy and practice, *International Journal of Research and Policy*. 29:4, 420433, DOI: 10.1080/10439463.2018.1523165

Ross, J. I. (2012). *Policing issues: challenges and controversies*. Sudbury, MA: Jones & Bartlett Learning.

Sherry R. Arnstein. (1969). *A Ladder Of Citizen Participation*. *Journal of the American Institute of Planners*, 35:4, 216-224, DOI: 10.1080/01944366908977225

United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC. (2010). *Handbook on the crime prevention guidelines Making them work*. New York: United Nations Publication.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โขงโลก จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ถูกจัดทำขึ้นมาเพื่อ 1. เพื่อศึกษาบทบาทของอาสาสมัครรักษาดินแดนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ในอำเภอสู่โขง โขงโลก จังหวัดนครราชสีมา 2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โขงโลก และ 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของอาสาสมัครรักษาดินแดนในการมีส่วนร่วมร่วมกับหน่วยความมั่นคงในพื้นที่ อำเภอสู่โขง โขงโลก ในการป้องกันอาชญากรรม

แบบสอบถามฉบับนี้จะถูกนำไปใช้เก็บข้อมูลในพื้นที่อำเภอสู่โขง โขงโลก จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาศาखाวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ผู้วิจัยถือหลักจริยธรรมในการวิจัยอย่างเคร่งครัด โดยเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ และใช้เพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น ข้อมูลจะไม่ถูกนำไปใช้ในการอื่นที่จะก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ก็ตาม โดยแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สู่โขง โขงโลก จ.นครราชสีมา

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ อ.สู่โขง โขงโลก จ.นครราชสีมา

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาให้กับการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

1. เพศ

- 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ

- 1) ต่ำกว่า 18 ปี 2) 18-30 ปี
 3) 31-50 ปี 4) 51 ปีขึ้นไป

3. รายได้

- 1) น้อยกว่า 10,000 บาท 2) 10,001-13,000 บาท
 3) 13,001-15,000 บาท 4) มากกว่า 15,000 บาท

4. ประสบการณ์ทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 1 ปี 2) 1 – 3 ปี
 3) 3 – 5 ปี 4) 5 ปีขึ้นไป

5. สถานภาพ

- 1) โสด 2) สมรส 3) หย่า/แยกกันอยู่/หม้าย

6. ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี 3) สูงกว่าปริญญาตรี

7. ศาสนา

- 1) พุทธ 2) อิสลาม 3) คริสต์ 4) อื่นๆ....

ส่วนที่ 2: คำถามเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ใน อ.สุโขทัย จ. นราธิวาส

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

บทบาทของอาสาสมัคร	ระดับความคิดเห็น				
	<div style="text-align: center;"> มาก ←————→ น้อย </div>				
	5	4	3	2	1
บทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย					
1) ท่านมีบทบาทในการเฝ้าระวังภัยคุกคามด้านความมั่นคงในพื้นที่รับผิดชอบ					
2) ท่านมีบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการร้ายทุกรูปแบบ					
3) ท่านมีบทบาทในการประสานงานและสนับสนุนการป้องกันการบรรเทาสาธารณภัยทั้งก่อนเกิด ขณะเกิด และการฟื้นฟูหลังจากการเกิดเหตุ					
4) ท่านมีบทบาทในการรักษาความปลอดภัยตามแนวชายแดน เช่น การตั้งจุดสกัด การควบคุม เป็นต้น					
5) ท่านมีบทบาทในการควบคุมปราบปรามผู้หลบหนีเข้าเมืองตามแนวชายแดน					
6) ท่านมีบทบาทในการดำเนินการสนับสนุนทางการเมืองและพัฒนาท้องถิ่น					
7) ท่านมีบทบาทในการสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยเส้นทางการเดินทางเดินรถต่าง ๆ					
8) การทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น การค้ามนุษย์ การตรวจสถานบันเทิง แรงงานต่าง					
บทบาทด้านการบริการ					
9) ท่านมีบทบาทในการให้ความรู้ต่อผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มอาสาสมัคร หรือผู้ที่สนใจ					
10) ท่านมีบทบาทในการให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการป้องกันตัวเอง การรักษาความปลอดภัย					
11) ท่านมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือ					

บทบาทของอาสาสมัคร	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ← → น้อย				
	5	4	3	2	1
ประชาชน/ชาวบ้านในพื้นที่ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจทหาร					
12) ท่านมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของประชาชน					
13) ท่านมีบทบาทในงานจิตอาสาพระราชทานและงานอื่นๆ ที่เป็นการให้บริการสาธารณะ					

ส่วนที่ 3: คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่ อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานมั่นคงในพื้นที่	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ← → น้อย				
	5	4	3	2	1
ปัญหาด้านการจัดการภายในองค์กร					
1) การขาดความร่วมมือในการทำงานภายในองค์กร เช่น ขาดความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน					
2) ขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์					
3) ขาดอำนาจในการตัดสินใจสำหรับการลงมือปฏิบัติงาน					
4) เงินเดือน สวัสดิการ และผลประโยชน์					
ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร					
5) ความปลอดภัยในการทำงาน					
6) การขาดความร่วมมือในการทำงานภายนอกองค์กร เช่น ขาดความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานภายนอก					
7) ความแตกต่างทางคุณลักษณะบางประการที่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน เช่น วัฒนธรรม ภาษา					

ส่วนที่ 4 : ข้อเสนอแนะ/อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

-ขอขอบพระคุณที่สละเวลาตอบแบบสอบถาม-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
พระราชบัญญัติ กองอำนวยการรักษาดินแดน

พ.ศ. ๒๔๙๗

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

พระราชบัญญัติ
กองอำนวยการรักษาดินแดน
พ.ศ. ๒๔๙๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๗

เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยกองอำนวยการรักษา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกองอำนวยการรักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และจะใช้บังคับในท้องที่ใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓ เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในท้องที่ใด บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งมีข้อความแย้งหรือขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับในท้องที่นั้น

หมวด ๑

การจัดตั้งกองอำนวยการรักษาดินแดน

มาตรา ๔ ให้จัดตั้งกองอำนวยการรักษาดินแดนเป็นองค์การขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทย มีฐานะเป็นนิติบุคคล เรียกว่า “กองอำนวยการรักษาดินแดน”

มาตรา ๕ กองอำนวยการรักษาดินแดนแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ

(๑) ส่วนกลาง

(๒) ส่วนภูมิภาค

มาตรา ๖ ให้มีกรรมการคณะหนึ่งจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน และไม่เกินยี่สิบคน เรียกว่า “คณะกรรมการกลางกองอำนวยการรักษาดินแดน” ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานโดยตำแหน่ง ส่วนกรรมการอื่น เลขาธิการและรองเลขาธิการนั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้แต่งตั้ง และถอดถอนโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๗ คณะกรรมการกลางกองอำนวยการรักษาดินแดน มีอำนาจและหน้าที่จัดและดำเนินงานกองอำนวยการรักษาดินแดนโดยทั่วไปตามนโยบายและวิชาทางเทคนิคของสภาความมั่นคงแห่งชาติ และวางระเบียบและข้อบังคับสำหรับกองอำนวยการรักษาดินแดน ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวิธีรับสมัคร วิธีคัดเลือก และการให้ออกจากสมาชิกกองอำนวยการรักษาดินแดน

(๒) กำหนดยศ ชั้น ของสมาชิกกองอำนวยการรักษาดินแดน

(๓) กำหนดเหล่าของสมาชิกกองอำนวยการรักษาดินแดน

(๔) กำหนดหลักสูตร การอบรม และการฝึก

(๕) กำหนดการใช้จ่ายและงบประมาณของกองอาสารักษาดินแดน

(๖) กำหนดการเก็บ รักษา และการใช้อาวุธ

มาตรา ๘ กองอาสารักษาดินแดนส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยกองอาสารักษาดินแดน จังหวัด และกองอาสารักษาดินแดนอำเภอ ตามชื่อท้องที่ได้ประกาศตั้งขึ้น

มาตรา ๙ ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนอำนาจการปกครองบังคับบัญชา รวมทั้งการกำหนดอัตรากำลังของแต่ละหน่วยในกองอาสารักษาดินแดน ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ วินัยและการลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยของเจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา ๑๑ การเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนให้กระทำโดยวิธีรับสมัครผู้อาสา แต่ถ้าในท้องที่ใดไม่มีบุคคลสมัคร หรือมีบุคคลสมัครไม่เพียงพอตามความต้องการ จะกำหนดให้ท้องที่นั้นมีการเรียกบุคคลให้สมัครเพื่อคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกโดยพระราชกฤษฎีกาก็ได้ และให้ถือว่าผู้ที่ได้รับสมัครหรือได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่วันได้รับสมัครหรือได้รับการคัดเลือก

มาตรา ๑๒ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องมีคุณสมบัติและลักษณะ ดังนี้

(๑) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่เข้าเป็นสมาชิก

(๒) มีสัญชาติไทย

(๓) มีอายุตั้งแต่ ๑๗ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์

(๔) มีร่างกายสมบูรณ์ และสมควรแก่การเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

(๕) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร หรือนักบวชแห่งศาสนาใด

(๗) ไม่เป็นสมาชิกกองอาสาอากาศ

(๘) ไม่เป็นทหารหรือตำรวจประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

(๙) ไม่เป็นผู้มีพฤติการณ์อันเป็นที่รังเกียจ เช่น เป็นคนเสเพลอันธพาล หรือเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย เป็นต้น

มาตรา ๑๓ ข้าราชการที่เป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจะปฏิบัติหน้าที่ของกองอาสารักษาดินแดนได้ในเมื่อไม่ติดราชการจำเป็น

มาตรา ๑๔ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมี ๓ ประเภท คือ

(๑) ประเภทสำรอง คือสมาชิกที่ยังไม่ได้เข้ารับการฝึกหัดและอบรม

(๒) ประเภทประจำกอง คือสมาชิกที่ได้รับการฝึกหัดและอบรม และบรรจุอยู่ใน
อัตรากำลัง

(๓) ประเภทกองหนุน คือสมาชิกที่ได้ปลดออกจากประจำกอง

มาตรา ๑๕ การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อรับสมัครหรือคัดเลือก

หมวด ๒

หน้าที่ของกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา ๑๖ กองอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่

- (๑) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก
- (๒) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือ
- (๓) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม
- (๔) ป้องกันจารกรรม สดับตริบฟัง และรายงานข่าว
- (๕) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ และตัดทอนกำลัง

ตำรวจ

ข้าศึก

จำเป็น

- (๖) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่จะพร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อ

มาตรา ๑๗ เจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่

- (๑) กระทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการโดยชอบ
- (๒) ปฏิบัติตามหน้าที่ ระเบียบ ข้อบังคับ และวินัยของกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา ๑๘ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจที่จะสั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดนให้ทำการตามอำนาจหน้าที่ได้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๙ เมื่อประกาศใช้กฎอัยการศึกในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่และสมาชิกกอง
อาสารักษาดินแดนอยู่ในบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

หมวด ๓

ธงประจำกอง เครื่องหมาย และเครื่องแบบ

มาตรา ๒๐ ให้มีธงประจำกอง และเครื่องหมายสำหรับกองอาสารักษาดินแดน กับ
เครื่องแบบสำหรับสมาชิก ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

การอบรมและการฝึก

มาตรา ๒๑ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องเข้ารับการอบรม การฝึกหัด และ
การฝึกซ้อม ตามหลักสูตรและระยะเวลาที่คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดนกำหนด

มาตรา ๒๒ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ถูกเรียกเข้ารับการอบรม การฝึกหัด
และการฝึกซ้อม ตามหลักสูตรของกองอาสารักษาดินแดนที่ดี หรือในเวลาปฏิบัติหน้าที่ที่ดี ให้
ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างให้ความสะดวกแก่สมาชิกไม่ตัดเงินรายเดือนหรือค่าจ้างภายในกำหนดเวลา
ไม่เกินสองเดือน และไม่ตัดรอนสิทธิอันควรได้ของสมาชิกเหล่านั้น

หมวด ๕

สิทธิของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา ๒๓ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนประเภทประจำกองอาจได้รับสิทธิบางประการตลอดระยะเวลาที่ยังประจำกองอยู่ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดนกำหนด

มาตรา ๒๔ เมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่ จะได้รับการรักษาพยาบาลตามที่คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดนกำหนด

มาตรา ๒๕ เมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนประสบอันตรายถึงชีวิตหรือพิการทุพพลภาพ เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญโดยอนุโลม

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

มาตรา ๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๗ ผู้ใดแต่งเครื่องแบบ หรือประดับ หรือใช้ธงหรือเครื่องหมายที่กำหนดขึ้นตามบทบัญญัติในมาตรา ๒๐ โดยไม่มีสิทธิที่จะแต่ง ประดับ หรือใช้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๘ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา ๒๒ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

หมวด ๗

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๙ เจ้าหน้าที่หรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในระหว่างทำการตามหน้าที่ ให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ วางระเบียบและออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	พันตำรวจตรี กรณ์ทวาริษฐ์ สมจันทร์
วัน เดือน ปี เกิด	03 April 1991
สถานที่เกิด	Ubonratchathani
ที่อยู่ปัจจุบัน	135 Village No.1 Khemmarat, Khemmarat, Ubonratchathani

